Yarım AY

YATILI — GÜNDÜZLÜ

KIZ — ERKEK

ŞİŞLİ
Terakki Lisesi

YUVA — İLK

ORTA — LİSE

İstanbul: Nişantaşı Rumeli caddesinde eski Başmabeyincilik konağı ile Şekayık caddesinde Halil Rifat paşa konaklarında

Telefon: 42517

(Şişli Terakki Lisesi) nin Maarif Vekâletince muadeleti tasdik edilmiş olduğundan, şahadetname ve tasdiknameleri, resmî okulların haiz oldukları bütün hukuk ve imtiyazları bahşeder.

Okul binaları İstanbulun en havadar, en mümtaz bir mıntakası olan Nişantaşı muhitindedir. Biri kız, diğeri erkek yatılı talebeye tahsis edilmiş olan binaların, her ikisi de bahçeler, mebzul ağaçlar arasında Boğaziçi ve Marmaraya nazır yüksek bir mevkidedir.

Lise, gerek gündüzlü ve gerek yatılı tesisatında en asrî ve mütekâmil vasıtalardan istifade etmektedir. Tabiî ve Fizikî ilimlerin tedrisi için, okulun mükemmel ve noksansız lâbaratuvarları, eşya ve levha kolleksiyonları vardır.

Şişli Terakki Lisesinin başlıca hususiyeti « Fransız, Alman ve İngiliz » dillerile: Riyazî bilgilere fazla ehemmiyet vermesidir.

« Yatılı talebe » ana baba ocağından ayrı düştüklerini hissetmiyecek kadar, büyük bir nüvaziş ve şefkatle bakılırlar. Evlâtlarını « Yatılı » bir okula verecek olan ailelere [Şişli Terakki Lisesini] tavsiye ederiz.

Şifahen izahat almak arzu edenler her gün 9-18 e kadar Lise direktörlüğüne müracaat edebilirler. Taşraya Okulun talimatname ve prospektüsleri meccanen gönderilir.

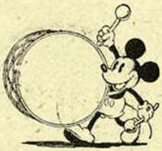

Öğretmenler İçin

DERS NOTLARI

ve

Talebeyi Görme Araştırma

DEFTERİ

30 - 40 - 50 - 60 - 70 - 80

Talebelik

Olarak, yeni ders taksimatına ve müfredat proğramlarına uygun olarak tertip edilmiştir.

Resimli Ay Matbaasından arayınız!..

ÇOCUK

160 ıncı Sayısı Çıktı:

İlk ve Orta okul öğrencileri için, Ankarada Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi tarafından çıkarılan haftalık mecmuadır. Öğretmenler tarafından takdir olunan; çocuklar tarafından pek çok sevilen bu faydalı dergiyi yavrularınıza alınız!...

Cumhuriyetin XVI ıncı Yıldönümünü kutlamak üzere 161 inci sayı 28 sayfa olarak hazırlanmaktadır.

İZMİRDE

ANKARA PALAS

Telef. (3438)

İzmirin en modern, en temiz ve dürüst aile yuvasıdır. konfor, temizlik, istirahat, ucuzluk Ankara Palasın hususiyetlerindendir.

Banyo, kalorifer, mükemmel lokanta, pastahane ve kıraathaneyi camidir.

2 inci Tab'ı

YENİ ÇIKTI

RIZA TEVFİK

HAYATI

ve

ESERLERİ

Adlı eseri Resimli Ay Matbaasından arayınız — 60 Kuruştur.

Hafiflik - Rahatlık

J. Roussel Korselerinde (Gaine), sizi incitebilecek ne balina ne de hiçbir tazyik yoktur. Bu korseler, vücudunuzu sıkmaksızın tenasübünüzü ve göğsünüzü kuvvetlendirir.

Fiyatı: 25 liradan itibaren.

J. Roussel

Paris

İSTANBUL, Beyoğlu

Tünel meydanı 12 No. lu Mağazamızı ziyaret ediniz veya 20 No.lu tarifemizi isteyiniz

Fiyatlarımızda büyük tenzilât.

27699 - 109/123

KIŞA GİRERKEN

YAZAN: NURULLAH ATAÇ

Bir yaz daha geçti. Ortalığı her gün biraz daha erken kaplamağa başlıyan karanlık, her sabah biraz daha geç doğan güneş, kışın adım adım yaklaştığını haber veriyor. Artık çiçekleri, yeşilliği aylarca yalnız hayalimizde göreceğiz. Her yıl kışı, gönlümde bir üzüntü, bir korku ile karşılarım: Bana bir daha bahar olmayacak, bir daha yaza kavuşamıyacağım gibi gelir. Yazın ise geçici olduğunu daima bilirim ve her yıl ona beklenilmedik, umulmadık bir mucize diye bakarım. Bir yaz daha geçti, bir kış daha geldi, ömürlerimizin sonuna bir adım daha yaklaştık.

Hem bu eylûl bize sadece bir yaz mevsimini değil, hayatın neşesini de kaybettirdi. Günleri kısaltıp karanlıkları uzatırken sulh ışığını da götürüp harp karanlığını getirdi. Karanlıklar ilâhı Ahrimen, ışık ilâhı Hürmüz'ü iki defa mağlûb etti: Hem tabiatte, hem de insanların kafasında. Dönüp arkamıza bakıyoruz: Mavi bir gök altında biribirleri ile dostça konuşan insanlar; çalışıyorlar, binalar kuruyor, yeni yollar açıyor, şiirler söylüyorlar. Yarına bakıyoruz: Dün çalışan, biribirlerile dostça konuşan insanlar, biribirlerine yumruklarını sıkıp kinle bakıyor, bin türlü eziyetle, yıllarca gayretle kurduklarını bir anda yakabilmek için göklerden ateş yağdırıyorlar. Bu bir rüya, sadece bir kâbus olabilsel... Hayır, asıl geçirdiğimiz yaz, o yirmi senelik sulh devresi bir rüya imiş...

Kış günlerini, kısa da olsa pek uzun buluruz; yaz ise çarçabuk gelip geçer... Harb ile sulh da öyle. Geçen seferki umumî harp, dör yıl sürmüştü; yirmi senelik sulh, o dört yıl içinde çektiğimiz sıkıntıları, helecanları unutturmak için kâfi gelmedi. Şöyle durup düşünüyoruz: Kafamızda en çok yer eden hatıralar hep harp günlerine ait. Sulh günleri ise pek çabuk gelip geçti; bizde ancak dağınık, perişan birer saadet hatırası bıraktı. Elbette bu harp de geçer; elbette kılıç ve ateş yakmaktan, öldürmekten bir kere daha yorulur. İnsanların hiç durmadan yıllarca çarpışmasına imkân yoktur. Yine bir gün tarlalarına, işlerine dönerler ve kinle bakmış olmaktan utanan gözlerini eğip biribirlerine ellerini uzatırlar. Fakat bu ateş ve kılıç günlerinin hatıraları hafızalarında derin izler bırakır.

Vistül boyunda ölen insanları düşünüyorum. Lehli, Alman... Elbette onlar da senenin yazına, ömürlerinin yazına, sulh yazına doyamamışlardı. Bir daha açmamak üzere kapadıkları gözlerinin önüne ocaklarını, çocuklarını, annelerini, karılarını getiren insanları düşünüyorum... Bu ölüler arasında kim haklı? Kim haksız? Orasını aramıyorum. Şüphesiz, nazarî olarak düşündüğünüz zaman iki taraftan birine hak verir, iki taraftan birinin kazanmasını temenni ederiz. Fakat ölüleri gözönüne getirdiğimiz zaman hangisinin haklı, hangisinin haksız olduğunu aramağa imkâm mı vardır? Onların hepsi de hak bildikleri birşeyi müdafaa için ellerine silâhlarını almamışlar mı? Lehli de, Alman da hakkından emin olarak ölüyor. Öteki cephede Fransızla İngiliz de hayatını, hak bildiği, hakikat bildiği birşey uğrunda feda ediyor.

Bir yaz daha geçti. Bir sulh devresi daha geçti. Yine milyonlarca insan ölecek, milyonlarla insan sakat kalacak. Şehirler yanacak, erkeksiz kalmış köyler hıçkırıklarla dolacak... Sapandan çıkarılan demir, insanların göğsüne batacak.

Avrupa, yirmi sene evvelki felâketini unutmadan başına bir felâket daha çöktü. Bu seferki, geçen seferkinden de ağır olabilir. Bunu bilmeyen, itiraf etmeyen kimse yok. Buna rağmen yine herkes, silâhına sarılıp koşabiliyor. İtiraf edeyim ki insanoğlunun bu hâline hayranım. Dünyada, hayattan daha aziz şeyler olduğunu unutmuyor ve harbin bütün sıkıntılarını, bütün facialarını, hattâ hiçbir şeyi halledemediğini bildiği halde yine, o mukaddes, aziz şeyleri müdafaa etmek için harbe razı oluyor. İşte bunun için insanlıkla iftihar ediyoruz; işte bunun için insanoğlunun istikbalinden ümidimizi kesmiyoruz. İnsan, kahraman mahlûk...

Bir yaz daha geçti. Bir sulh devresi daha geçti ve dünyayı ateş, kan kapladı. Önümüzdeki kış günlerinde, haberleri helecanla bekliyeceğiz ve şüphesiz ki çarpışan taraflardan birinin kazanmasını temenni edeceğiz. Fakat her iki tarafın ölülerini de kinsizce düşünmeği, onlar için gözyaşı dökmeği, onlara acımağı ve onların fedakârlıkları ile iftihar etmeği unutmıyalım.

Ankara Radyosunun Neyzeni

HAYRİ ÜFLER

Ankaralı bir okuyucumuzdan aşağıdaki mektubu aldık. Ankara radyosunun sevilen bir san'atkârını tanıtmağa matuf olduğu için, memnuniyetle derç ediyoruz:

«Bizim nesil alaturka musikiyi ruhan sever. Buna karşı arka çevirmesine imkân yoktur. Bilhassa (ney)i daha içten sevdiğine zerre kadar şüphem yoktur. Bugün memleketimizde ney üfliyenlerin sayısı, yarım düzüneden muhakkak aşağıdır. Bunların başında: (Rabbül-ney) diye yadedilen derbeder üstat (Neyzen Tevfik) gelir. Neyzen Tevfikten sonra da, hiç şüphesiz (Neyzen Hayri) nin çok kıymetli ve temiz adını anmak, bir san'at kadirşinaslığı olur. Neyzen Hayriyi birçok defalar dinlemiş olduğunuza muhakkak nazariyle bakıyorum. Haftanın muhtelif gecelerinde Ankara radyosunda coşkun ve yanık ney nağmelerinin yaratıcısı, işte bu (Neyzen Hayri) dir. Ruhları ve hisleri lâv gibi nağmeleriyle tutuşturan bu büyük san'atkârdır.

(Yarım Ay) okuyucularını yakından alâkalandıracağını kuvvetle tahmin ettiğim (Neyzen Hayri) nin küçük bir resmini size gönderiyorum. Holivut'un mahudelerine: (San'at yıldızı, büyük san'atkâr) diye sayfalar tahsis edilirken, bu hakikî kendi san'atkârımıza küçük bir yer ayırmaktan çekinmezsiniz zannederim. Neyzen bay Hayri sadece bir san'atkâr değildir. Bütün manasiyle münevver ve kültür sahibidir de. Ahlâk ve karekter itibarile de dürüst, temiz ve genç bir insanı kâmildir.»

Manisanın Eski, İstanbu'un Yeni Valisi Dr. LÜTFÜ KIRDAR

MANİSA ve LÜTFÜ KIRDAR

Yazan: ATİYE DEMİRCİ

Trenin penceresinden Manisayı seyreden bir yolcu, cami ve minare bolluğuyla karşılaşır. Bu, biraz da hayret vericidir. Manisa, istirdat esnasında baştanbaşa yanmıştı. İnsan gayri ihtiyari şöyle düşünür:

— Acayıp. bizim bildiğimiz Manisa, düşman bozgunundan tamamen kül olmuştu. Acaba bu camiler, istirdadı müteakip mi yapıldı?.

Tabii, hayır!..

Düşman kaçarken, havaya yükselen alevler, Manisanın bütün binalarını yutmuş. Yalnız camiler bu kızıl dişli canavara mukavemet edebilmişler. Demek oluyor ki imparatorluk vali ve mutasarrıflarının bütün imar gayretleri ve o zamanki cemiyet terbiyesi, sadece, bu ahretevlerinin üzerinde toplanmış Koca bir yangın koskoca bir şehri kül altında bırakabiliyor, fakat beş on cami, oldukları gibi dimdik kalabiliyorlar. Ne olurdu; mekteplere, hastanelere de bu kadar ehemmiyet verilseydi!. Şimdi düşünüyorum; Tanzimattan sonra mutasarrıflar ve valiler bulundukları vilâyetin hemen her kazasına, her nahiyesine ve birçok köylerine şu upuzun kollu minarelerle, mamur camiler yerine mektep, hastane, kütüpane gibi kültürü ve sıhhati sağlıyacak binalar vücude getirseydiler muhakkak ki bugün, baştanbaşa mamur bir yurdun sakinleri olurduk.

Bunlar, hep arzu...

Manisanın kol kol havaya uzanmış minareleri, bana, ellerini açarak zengin bir kapıdan günlük nafaka istiyen mazlûmları hatırlattı. Allahtan sadaka dilenir gibi göğe uzanmış olan şu minareler, imparatorluğun son günlerindeki cemiyetimizi ne güzel karakterize etmektedir!

Manisa. Anadolunun en mamur şehirlerinden biriydi. Zengin bir toprağa sahip olması, Egedenizine ve Marmaya yakınlığı, topraklarındaki feyzi, havası ve suyu, onun, zaman zaman Türk beylerinin, hattâ Osmanlı padişahlarının uğrak ve konak yeri olmasını temin etmişti. Şimdi, o eski Manisanın yerinde yeller esiyor.

Bizde, bir şehrin güzel, zengin ve derdsiz olup olmadığını, o şehri uzaktan seyretmekle anlamak kabildir. Kıvrak genç kız vücutları gibi zarif, kar gibi beyaz, sayısız minareler havaya kol atmışlarsa, bilin ki, orası, zengindir. mamurdur. Zengin olmıyan kasabalar ve şehirlerdeki minareler bodur bodur, yontulmamış, hantal biçimdedir.

Manisa, mamur beldelerimizin ileri gelenlerindendi, demiştik. Fakat yangın onu baştanbaşa harap etti. Ancak bugün Manisa, çehresini yine değiştirmiş vaziyettedir. Birkaç yıl evvelki o harap Manisadan eser kalmamış.. halihazırdaki Manisa şehri, eğer imar devam ederse, on, onbeş sene sonra ikinci bir Ankara olmağa namzettir.

En güzel ve büyük Avrupa şehirlerinde bile nadir tesadüf edilen şık bir istasyon binasından şehre dalan herhangi bir yabancı muhakkak ki bizim fikrimize iştirak edecektir. Bilhassa hükûmetle istasyon arası, hükûmetle Karaköy arasındaki kısım modern bir şehir manzarası arzediyor. Şimdiki İstanbul Valisi Lütfü Kırdarın yarıda bıraktığı inşaata devam olunuyor. Hattâ bir çoğu bitmiş bile!..

Burada bazı Manisa münevverlerinin - azlık ta olsa - pek te varit olmıyan bazı mütalea ve tenkitlerini dinledim. Tenkitler, muhtelif cepheden ve umumiyetle Kırdarın eserleri üzerinde... Meselâ diyorlar ki:

"— İzmir gibi, Türkiye sporunun bellibaşlı bir şehrindeki stadyum, yüz bin liranın içine sığdırılmıştır. Manisa spor itibariyle geri bir yer olduğu halde üç yüz bin lira keşifli bir stadyum nemize bizim... Manisaya, bu ihtiyacı cevaplayacak otuz bin liralık bir eser yeter, artardı bile.. Sonra, muazzam ve bütün konforu haiz bir Parti binası, Halkevi ilâveleri ve lüks bir sinema yapıldı Memleket hastanesine bağlı küçük bir pavyonla doğum ihtiyacını karşılıyabilmek kabilken, başlıbaşına ve yüz bin liralık bir doğum evinin inşasına ihtiyaç var mıydı!..

Hele asfalt yol; kel başa şimşir tarak gibi birşey.. hem efendim, mutlak bir ihtiyacı azıcık olsun karşılasa, ağzımızı yine açmazdık. Hatuniye camisinden başlayıp ta istasyon caddesine inince tükenivermesi, bu yolun; hiçbir ihtiyacı karşılamak için yapılmamış olduğunu gösterir. Yazık değil mi sarfolunan paralara... Evet, Lütfü Kırdar çalışkan, hüsnü niyet sahibi bir adamdır. Ancak birçok işleri birdenbire yapmak isteyişi; işte bu bize, aradığımız semereyi veremedi „

Lütfü Kırdarın Manisadaki bütün faaliyetlerine şahit olduğumuz ve kendisinin çalışmasını yakından ve zaman zaman takip ettiğimiz için bu tenkitler hakkında kısa bir cevapta bulunmak istiyoruz: Fikrimizce Lütfü Kırdar Cumhuriyet hükûmetinin istediği ideal iş adamlarımızdan birisidir. Tabir mazur görülsün, kendisinin bir amele çavuşu gibi çalıştığını en küçüğünden en büyüğüne kadar bütün Manisalılar bilir. Onu, sabahın saat beşinde inşaat yerlerinde görmek her zaman mümkündü. Buraya kadar söylediklerimiz bugünkü İstanbul valisinin faaliyet sahasındaki hamaratlığına dairdir.

Lüzumsuz işler yapıldığını iddia etmek istiyenlere karşı da şunu söyliyeceğiz: Türkiyenin yeni rejimi "ne lüzum vardı!„ şeklindeki eskimiş sözlere kıymet vermez Bize Osmanlı imparatorluğundan toprak, harap, bakımsız, suyu sıkılmış limon gibi bir yurt miras kaldı. Binaenaleyh biz, iki kolla dört bir tarafa aynı zamanda hamle yapmak zorunda bulunan bir kütleyiz. Şimdiye kadar yaptığımız işler hep "sürat„ in mahsulü değil midir? Lütfü Kırdarın harap Manisayı dört bir yandan imar etmek için çalışmasında da muhakkak ki hep bu düşünce hâkimdi. O, Manisa valiliği esnasında bu zengin vilâyete lâyık bir şehir yaratmak gayesini hiçbir zaman aklından çıkarmamıştır. Stadyum, Manisa gibi bir ilâyet merkezine değil, hattâ herhangi bir bölgeye dahil bulunan küçük bir kazaya bile ilk fırsatta yapılması lâzımgelen medenî eserler meyanında sayılır. Manisada bugün spor hareketleri geri ise bunun başlıca sebebi stadyumsuzluk değil miydi? Bugünü değil, yarını düşünmek, bir fert için olduğu gibi bir cemiyet için de esastır. Bütün konforu haiz bir Halkevi, bir Parti, bir sinema, bir kitapsaray binasına Manisa bilhassa muhtaçtı. Sonra, şurada başlayıp biraz ileride bitiriverdiği söylenen asfalt yol, şehrin değişen çehresine eklenmesi lâzımgelen birşeydi. Eğlencesi, gidilecek, gezilecek yerleri olmıyan Manisaya halkın akşam serinliğinde piyasa yapmaları için ağaçlanmış bir asfalt yolun çok görülmemesi lâzımdır. Bu asfalt, bütçe mülâhazasile bugün bir iki yüz metreciği aşamamışsa, yarın uzaltılmak imkânları yok değildir ya.. Bazıları da Kırdarın bütün gayretini merkeze hasrettiğini, kazaların bundan fayda görmedikleriní ileri sürüyorlar. Bu da ezbere söylenmiş bir sözdür. Misal mi lâzım? İşte, Turgutlu, Salihli ve Alaşehirdeki orta okullar; Akhisar ve Turgutludaki muazzam ilk okul binalariyle birer yeni ve memlekete nümune olacak derecede modern Halkevleri. Kırkağaç - Akhisar yolu; Manisa - Turgutlu yolu; Salihli - Ödemiş, yaylâ yolu.

Manisa : Hükûmet konağı

Lütfü Kırdarın, Cumhuriyetin 15 inci yıldönümünde tamamlayıp küşadını yaptığı eserlerin sayısı sekseni geçmişti. Aynı bayram içinde otuza yakın eserin de temelini attı. Şu halde yeni İstanbul valisi Manisa vilâyetine de yalnız merkeze değil, mülhakata da aynı derecede emek sarfetmiştir.

Ezbere ve gelişigüzel tenkitlerden, bu Abdülhamit devri zihniyetinden kaçınalım. Kimse inkâr edemez ki Kırdar, Manisadan ayrılırken herkes müteessirdi. O gün onu herkes alkışlıyordu. Bu kanaat değişikliği, onun vazife değiştirmesiyle mi vücut buluyor?

Kırdardan sitayişle bahseden yeni Manisa valisi Faik Türelin, başlanmış olan eserleri ikmal için aynı hızla çalışacağını söylemesi de Lütfü Kırdar hakkındaki tenkitleri süngerleyip yok edecek bir kıymettedir.

Manisada yeni yapılan binalardan : Eskinazi hastanesi

GÖRÜLMEMİŞ

BİR GARDROP!!!

Otelin kapısı önünde, bir lüks - taksi durmuştu. Kulağı kirişte olan otel kâtibi koştu. Otomobilin ön kapısı açıldı, bir genç, sıçrayarak kaldırıma atladı, hemen ikinci kapıyı açtı, hürmetle eğilerek geriledi, bekledi.

Şoför de, öbür yandan fırlamıştı; genç adamın yanına seğirtti. Otomobilden, şişmanca, uzun boylu, tek gözlüklü, orta yaşlı bir adam, bastonuna dayanarak ağır ağır çıktı. Gözlerini kısarak etrafına adeta istihkarla baktı; sonra genç adama; kısık bir sesle:

— Sadi, dedi. Sen, bavulları yukarıya çıkart.

Otel kâtibi ile Sadi, otomobilin içindeki küçük valizleri sür'atle alırlarken, tek gözlüklü adam, hep ayni vakur eda ile bastonuna dayanarak ağır adımlarla otelin kapısına doğru yürüdü, merdivenlerden çıkmağa başladı.

Şoförde, otomobilin arkasına bağlanmış, iki büyük valizi çözmüş, kaldırıma bırakmıştı. Çok geçmedi, iki garson koşarak geldi, büyük valizleri yüklendiler, kâtiple Sadinin arkasından merdivenlere tırmandılar.

Tek gözlüklü adam, otelin salonundaki geniş koltuğa, uzun bir yol yürümüş gibi yorgun çöküvermisti, mendiliyle yüzünün terlerini kuruluyordu. Emir bekler bir vaziyette duran kâtibe sordu:

— İki odalı boş daireniz var mı?

Kâtip, bir hizmet edebileceğine memnun insanların sevinciyle, gözlerinin içi gülerek ellerini uğuşturuyordu:

— Ekselâns, emrederler.

Tek gözlüklü adam, «ekselans» tabirini hiç yadırgamamıştı, hep tiksinmiş gibi bakarak kısık sesile sormakta devam ediyordu:

— Çalışacağım saatler, gürültü istemem.

— Ekselans emrederler.

— Misafir kabul edeceğim günleri, saatleri söylüyorum. Başka zamanlarda, kim gelirse, beni rahatsız etmeyin.

— Ekselans, emrederler.

— Beni, telefondan çağırırlarsa, kimdir, neresidir, anlayın. Eğer, ben yoksam, bir yere kaydedin. Bu, çok mühimdir, anlıyor musunuz?

— Ekselans emrederler.

Bastonuna dayanarak ayağa kalkmıştı:

— Dairemi gösterin, bavulları da taşıyın.

Otel kâtibi eğildi, yol gösterdi. Bir kat merdiven çıktılar. Otel kâtibi, arka tarafta, bahçeye bakan bir dairenin kapısını açtı:

— Buyurunuz, ekselans!

"Ekselans", odaya girdi, hep o değişmiyen tiksinmiş bakışlarla odaya göz gezdirdi, beğenip beğenmediğini söylemedi, garsonlarla kendi adamına:

— Bavulları açınız, dedi. Esvaplar buruşmasın. Fazla buruşmuşlar varsa, yarın, terziye gönderirsiniz.

Odadan çıktı, aşağıya indi; kâtip te onu takip ediyordu. Tekrar salona girdi, bir koltuğa gömüldü?. Kısık sesile emretti:

— Şoförün hesabı ne tutmuşsa verin.

— Ekselans, emrederler.

Otel kâtibi, tekrar salona döndüğü zaman, «ekselans», düşünceli idi, kısık sesi, büsbütün ağırlaşmıştı:

— Otelin yemekleri nasıl?

— Nefistir, ekselans!

— Hergün listeyi sabahtan getirirsiniz, bakarım. Ben, her yemeği yiyemem, ona göre dışarıdan getirtirsiniz.

— Biz de hazırlarız, ekselans!

— Sonra, kâtibim, icabederse burada kalacak. Daimî olmamak şartiyle ona da bir oda temin edeceksiniz.

— Ekselans, emrederler.

— Bana, şekeri az bir kahve.

Otel kâtibi koştu, zile bastı, hemen kahveyi ısmarladı. Tekrar, kapının kenarında, emre muntazır vaziyette durdu.

"Ekselans,, konuşmıyordu. Onun derin düşüncelere daldığını gören otel kâtibi, yan odaya çekildi. Biraz sonra, kahve gelince, garsonun elinden aldı, sessiz adımlarla ekselansa götürdü:

— Buyurunuz ekselans!

Ekselans, rüyasından uyandı; kahveyi koltuğun yanındaki tabureye bırakmasını eliyle işaret etti, cebinden paketini çıkarttı; cıgarasını, kâtibe yaktırdı:

— Yukarkilerin daha işleri bitmedi mi? Kâtibim Sadiye haber ver, gelsin. Kahvemi içip gideceğim, mühim bir işim var.

— Ekselans emrederler.

Sadi gelince, otel kâtibi "teeddüben.. çekilmek istedi: fakat ekselans, eliyle çağırdı:

— Dur, sana da söyliyeceklerim var. İkiniz de dinleyiniz. Belki geç gelirim. Beni telefondan ararlar'sa, idare edin. Yani kimdir, nedir, ne söylüyor? Baştan savma dinlemeyin, iyi anlayın.

O konuşurken otelin garsonları, yan odada, merak ve heyecanla bakışıyor, fısıldaşıyorlardı.

Ekselans, kahvesini içti, kalktı, gitti. Garsonlar, otel kâtibine anlatırlarken parmak ısırıyorlardı:

— Kaç kat esvap!..

— Ne gardrop.. otele çok zengin müşteri geldi, bu kadar zengin gardrop görmedim.

Sadi de anlatıyordu:

— Ben, iki senedir maiyetindeyim; aslı kimdir, nerelidir, bilmiyorum. Sormağa cesaret edemiyorum ki... Kafkasya prenslerindenmiş, petrol üzerine, tütün üzerine, incir, üzüm üzerine, ne bileyim işte, herşey üzerine iş yapıyor. Bin tarakta bezi var. Böyle bir adamın kurulu düzen bir apartmanı olamaz mı? Gel gelelim, bir yerde, iki, üç aydan fazla oturmaz, oturamaz ki... Şimdi, büyük bir tütün işinin peşinde... Kimbilir, yine ne vurgun vuracak...

Otelde, o gün, akşama kadar, hemen hemen hep ayni şeyi konuştular ve otel sahibi de, oteline böyle bir misafir geldiği icin derin bir iftihar duyu.

*
* *

Bütün iş adamları gibi, ekselansı arayanlar da pek çoktu. Fakat bütün gelenler, onun çalışma ve istirahat zamanlarına riayet ediyor, salonda bekliyorlardı.

Ekselans, misafirlerini, sabah akşam yemeklerine alıkoyuyor ve onlara paket paket cıgaralar ikram ediyordu. Kâh otelin kâtibini, kâh sahibini çağırıyor, emirler veriyordu:

— Otelde, hiç te iyi çamaşır yıkanmıyor. İcabediyorsa, iyi bir kolacıya verin, hesabıma geçirin.

— Bugün terziden yeni kostumüm gelecek. Faturayı ödeyin, hesabıma geçirin.

Bir gün otel kâtibi, heyecanla onun odasına koşmuştu:

— Ekselans, telefondan sizi istiyorlar.

— Kim?

— Bankadan, İzmirden namınıza beşbin lira gelmiş.

— Peki. Şimdi, beni rahatsız etmeyin. Uyumağa ihtiyacım var.

Yazan:
MAHMUT YESARİ

RUBAİLER

Hayat büyük bir nimettir
Sevilmek saadettir;
Saadetin kusvası
Vatanına hizmettir.

.*.

Dert bitmez, insan biter;
Bir sevince bin keder.
Boş kafalı olmıyan
Fırsatı etmez heder.

.*.

Herkes yaşar zanneder:
Yatar, kalkar, yer, içer.
Saç ağartmak iş değil
Anlamak, duymak hüner.

.*.

İstersen hiç inanma!
De: « Şan, şeref ve aşk saçma »!
Çiz fikrince yolunu,
Hak vicdandır, ondan şaşma.

.*.

Derdin kesilmez arkası.
Gelmez rahat sırası.
Bol bol şikâyet işittim,
Gezdim Tunusu, Fası.

.*.

Bu dünya bir büyük mektep,
Başlıca ders say-ü edep.
Bâzı insan yalnız otlar,
Sanırsın kuyruksuz merkep.

.*.

Ruh girmezse kafese,
Eğer beyin işlerse
Gözde fer, mâna olur
Kalp değilse boş kese.

.*.

Haricen hep benzeriz:
Yürür, içer, gezeriz.
Farklarımız ruhtadır
Kimi çirkâp, kimi temiz.

.*.

Herkes zeki, herkes kurnaz,
Keskin akıllı, serfiraz..
Eğer doğru olsa idi
Dünya düzelirdi biraz.

.*.

Bahtiyarlık ölçüde;
Asıl kıymet görgüde.
İnsan pişer, yükselir
Çektikçe gide - gide.

.*.

Duy, düşün, anla, ve yaz!
Fazlayı at, kalsın az.
Hakikat pek mukaddes
Kimseye basma piyaz!

.*.

Şapkalarda çiçekler,
Yoldadır kelebekler.
El, dudak kıpkırmızı...
Kaç, geliyor inekler!

.*.

Söz olur çok hoşa gider,
Amma bırakmaz hiç eser.
Biraz mâna ararsanız,
Mâna bulmak olur hüner.

.*.

Şair, artist, âlim ol.
İşine müdavim ol.
Tam İnsan olmak için
Âsabına hâkim ol!

Kemal Derviş

VAMPİR

Çarpar

Sphinx'e çığlık atıp

bir

Vampir kanat.

Uyur gözünde kafatasının

Firavun böceği..

—

Gece kan tüter şehir..

Açılır boy salar ay'da

Mumyalar çiçeği...

—

Kan tüter burunlara..

Duvarda bir gölge;

Kara bir etek: Vampir

Ve hortlak ıslığı...

—

Camda iki ok göz

—

İri bir el avuçlar karanlığı..

—

Buz tuttu korkudan Nilüfer

Memeler..

Diş yenikleriyle körpe kızın

morarmış ay boynu..

—

Odada saat ve musluk..

—

Bitti Vampir'in

aşk oyunu,

ÇİN GUGUK

Ana kedi - Baba kedi;

Gel - gel, Boncuk,

yediler kuşları...

Halıda uçan tüvler sarı...

—

Ağlıyor üçüz aynalarda

üç çocuk:

Çocuk bir - çocuk üç.

Çocukları susturması güç..

Biri uzun - biri yayık,

birinin ağzı kayık!..

Kayıkta; çürük dişler,

fareler yemişler!..

— Dadı; kuşumu isterim kuşumu!..

— Bunu mu?

— Hayır!

— Şunu mu?

— Hayır!

— Git - git - Boncuk;

saatin kantarını çek Boncuk!..

—

Duvarda bir pençe;

açıldı iki kapak:

— Ölmemiş kuşun bak!..

— «Çin guguk - çin guguk!»

—

Üçüz aynalarda üç çocuk..

Âgucuk Bebeklere, âgucuk!..

Ercümend Behzat

Otel kâtibi, bu soğukkanlılık karşısında şaşırmıştı:

— Ne adam, Yarabbi! Ne adam! Beşbin liraya bile aldırmıyor.

O gün ekselans, geç vakit uyanmıştı. Aşağı indiği zaman, otel sahibini çağırdı:

— Azizim, bana, şimdi beş yüz lira veriniz, hesabıma geçirirsiniz.

— Emredersiniz, ekselâns!

Ekselâns adeta istiğna ile paraları aldı, otelden çıktı.

***

Otelde üç gün beklediler, dört gün beklediler, bir hafta beklediler: ne ekselâns, ne de kâtibi görünmemişti. Ekselânsın odasını açtılar, ne karyolanın üzerinde pijama, ropdöşambr, ne de perde, terlik, iskarpin göremediler. Otel sahibi, kâtip, garsonlar, biribirlerine bakıyorlardı.

Kâtip, şüphelenerek gardroba koştu, açtı. Gardrop da bomboştu!

***

Sirkeci kahvelerinden birinde, "Ekselâns„ ın «kâtip» i Sadi, bir arkadaşına anlatıyordu:

— Herifler amma şaşırmışlardır ha... On beş, yirmi kat kostüm... Ama, ne kostümler, bilir misin? Hepsi, onar, on birer liraya Mahmutpaşadan alınmış hazır, balis ot... Onları, ikişer lira vererek bir terziye düzelttin, bir de ütülettin mi, mum gibi dururlar. Giyilmemek şartiyle... Bizim çocuklar, hemen hergün otele gelip gidiyorlardı. Yiyip içme, cigara, rakı bedava... Hepsi giderken, bir kostümü içine, kendininkini de üstüne geçirip çıkıyorlardı. Bu suretle esvapları temizledik. Ellerinde bavullarla gelenler de oldu. Bir bavulla gelen iki bavulla çıktı. Şimdi anlıyor musun?

Arkadaşı sordu:

— Peki, top yekûn hesap, neye mal oldu?

— Kime? Bize mi?

— Yok canım, otelciye.

Sadi, çok düşünmedi:

— Otomobil, yemek, cigara, rakı paralariyle terzi, kolacı ve saire faturaları ve elden alınanlarla bini bulur. Otel parasını da dahil edersek bin iki yüz.

— Bin iki yüz mü?

— Evet. Çünkü, ben de ayrıca elden para aldım. Tabiî, o da hesaba geçti!

YAZAN:
MACHADO DE ASSİS
(Brezilya Muharrirlerinden)

OPERA

Çeviren:
N. A.

Artık sesi kalmamıştı; kendisi: «Vardır» diye iddiada israr eder, sonra da: «Hele bir fırsat düşsün, bakın nasıl açılır! Söylemiye söylemiye körleşiyor. derdi. Ne zaman Avrupa'dan yeni bir kumpanya gelse, hemen gidip onun müdürünü bulur, insanların da, Tanrı'nın kendisine reva gördükleri haksızlıklardan derd yanardı. O müdür de bir haksızlık edince, bizimki adaletsizliğe karşı ağzını açardı. Halâ rollerinin bıyığı ile dolaşırdı. İhtiyarlığına rağmen şöyle bir yürüdü mü, bir Şark sultanının kızına kur yapıyor sanırdınız. Bazen ağzını açmadan eski, çok eski, belki kendisinden de eski bir şarkı mırıldanırdı; böyle hafif sesin kötülüğü pek belli olmaz, çekilir. Arasıra buraya, benimle yemeğe gelirdi. Bir akşam bir hayli İtalyan şarabı içmiştik; her zamanki gibi bana: "Hayat bir operadır!„ dedi; benim: « Hayat bir opera olabileceği gibi bir deniz seyehati veya bir muharebe de sayılabilir„ demem üzerine başını salladı ve:

— Hayır, dedi, hayat bir operadır, büyük bir opera. Tenor ile bariton, soprano uğrunda çarpışır, baso ile küçük roller de onlara bakar, durur. Bazan da, yine basonun ve küçük rollerin huzurunda soprano ile kontralto, tenor için çarpışırlar. Birçok korolar, baletler vardır; orkestrasyon da doğrusu mükemmeldir.

— Amma, azizim Marcolini...

Diyecek oldum, hemen sözümü kesti; bir yudum şarap içti, bardağı bıraktı ve bana bir nutuk çekip dünyanın nasıl yaratıldığını anlattı. Bakın Marcolini'ye göre bu iş nasıl olmuş:

Hayat bir opera imiş; piyesi Allah yazmış ama bestesi Şeytan'ınmış. Semada bir konservatuar varmış ki Şeytan, Mikâil, Rafail ve Cebrail ile beraber musikiyi orada öğrenmiş. Son derece istidadı varmış; fakat Allah'ın mükâfatlar dağıtırken bilhassa öteki meleklere iltifat etmesinden muğber olmuş.. Kimbilir? belki asıl sebep bu değildir de Şeytan'ın, asabî, ihtiraslı dehası dolayısile, öteki meleklerin o pek tatlı, dindarane musikisine tahammül edememesidir. Her ne hâl ise! Bir isyan hazırlamış, fakat bu iş vaktinde haber alındığı için kendisi Konservatuardan tardedilmiş. İş bu kadarla kalacakmış ama Allah, vaktile, bir operanın güftesini yazmışmış; sonra da bu kabil eğlenceleri ebediyetine yakıştıramadığı için defterleri bir tarafa saklamışmış.. Şeytan kovulurken onları ele geçirmiş ve doğru cehenneme götürmüş. Orada, kendisinin de ötekiler kadar büyük bir üstad olduğunu isbat etmek için ve belki de bu sayede kendini Allah'a affettirebilir ümidi ile o güfteyi bestelemiş; ve bitirince de hemen Allah'a götürüp:

— Yüce Tanrım! demiş, bana öğrettiklerini unutmadım. İşte operanın bestesi, bir kere dinle, bir kusur görürsen tashih et, sonra emret oynasınlar; onu semavata lâyık bulursan kabul et ve bırak ben de ayaklarına kapanayım.

Allah razı olmamış; Şeytan'ı tekrar huzurundan kovmuş... Fakat İblis bırakır mı? allem etmiş, kallem etmiş, nihayet Allah'ın kalbini yumuşatmış. Eh, ne de olsa işin içinde muharrirlik gururu var. Uzatmıyalım, operanın oynamasına izin çıkmış ama öyle göklerde değil. Allah bunun için hususî bir tiyatro yaratmış, şu üzerinde bulunduğumuz seyyare; küçüklü büyüklü bütün rolleri, koroları, dansörleri ile kumpanyayı da ayrıca yaratmış. Şeytan:

— Bari, demiş, provalarda bulun da bazı yerleri düzeltiver...

Allah buna da razı olmamış:

— Hayır, demiş, provalarda da bulunmam, temsilde de. Piyesi yazdığım yeter, artık beni rahatsız etme. Hasılatı paylaşırız...

Allah'ın böyle reddetmesi hiç de iyi olmamış: Bazı aksaklıklar hep bu yüzden ileri geliyor; besteyi bir kere dinlese bunlara mani olabilirdi. Öyle yerler var ki güfte sağa gidiyor, beste sola...Mamafih asıl güzelliğin bundan doğduğunu söyleyenler de yok değil, bu suretle yeknesaklığın önüne geçilmişmiş: Aden bahçesindeki trio, Habil'in aria'sı, giyotin korosu, esaret korosu gibi parçalar işte bu yüzden olmuş. Bazı parçaların, hiçbir sebep olmadan tekerrür ettiği de görülüyormuş. Bazı havalar o kadar uzuyor veya tekerrür ediyormuş ki insanı yoruyormuş. Bir takım anlaşılmaz yerler de varmış: Bestekâr korolardan pek fazla istifadeye kalktığından bunların biribirine karışması, mananın belirmesine mani oluyormuş. Mamafih orkestral parçalarda fevkalâde bir kabiliyet, bir deha görülüyormuş. Herhalde bitaraf münekkitler bu fikirde imiş...

Bestekârın dostları, daha mükemmel bir eser bulmanın imkânsız olduğunu iddia ediyorlarmış Bir takım kusurlar bulan, eserde bir huşunet olduğunu söyleyenler de varmış; fakat bestekâr eserini, şairin yüksek, ulvî düşüncesini ifadeye lâyık kılabilmek için mütemadiyen çalıştığı için bu kusurların yavaş yavaş silineceğini ve nihayet anlaşılmaz ahenksiz hiçbir yer kalmıyacağını ümid edenler de bulunuyor. Fakat şairin taraftarları bu kanaatte değildir: Onların söylediğine göre beste, bazı yerlerde güzel olmakla beraber, güftenin ruhuna muhalifmiş, güfteyi berbad etmiş. Meselâ şairin eserinde, operanın temsilinde gördüğümüz çirkin gülünçlükler yokmuş: bunları bestekâr, Shakespeare'in Windsor'lu şuh kadınlar komedisini takliden ilâve etmiş. Şeytan'ın taraftarları ise buna itiraz ediyorlarmış: "Şeytan operayı bestelediği zaman daha Shakespeare doğmamıştı„ diyorlarmış ki, bunda hakları var. Onların iddiasına göre İngiliz şairinin bütün dehası, operanın metnini zaptetmek olmuş, fakat bunu o kadar sadakatle ve meharetle yapmış ki, kendi eseri gibi göstermeğe muvaffak olmuş. Hakikatte ise bir intihalciden başka birşey değilmiş..

İhtiyar tenor sözünü şöyle bitirdi:

— Bu opera tiyatronun, yani üzerinde bulunduğumuz seyyarenin, bir takım astronomik sebepler yüzünden ortadan kaldırılması lâzım geleceği güne kadar devam edecek; yani ne kadar süreceği tahmin olunamaz. Rağbet günden güne artıyor. Şaire de, bestekâra da telif hakları muntazam veriliyor. Mamafih o haklar müsavat üzere taksim olunmuyor, Allah altın olarak alıyor, Şeytan kâğıt para olarak...

— Nüktedan adamsınız doğrusu! dedim.

Kızdı; fakat çabuk yumuşadı:

— Hayır, azizim, dedi, ben nüktedan adam değilim; nüktedanlığı hiç sevmem de. Ben size hakikati, ancak safî hakikati söylüyorum... Bir gün bütün kitaplar lüzumsuz bulunup yakıldıktan sonra biri çıkacak, bu hakikati insanlara öğretecek... Biri diyorum; bu adam ihtimal ki bir tenor, bir İtalyan tenoru olur... Herşey musikidir, dostum. İptidada do vardı, sonra do re oldu, v. s. Şu gördüğünüz bardak (bardağı tekrar doldurdu) bir kuple'dir. Siz duymıyorsunuz, değil mi? Ağacı, taşı da duymıyoruz; fakat hepsi bu operanın içinde.

HAYAL

●

Yazan :
MELİHA MADENCİOĞLU

Bol bir ziya yağmuru altında büyücek tuvalet aynasının karşısında kendisini seyreden Hayal, bu gece çok güzeldi. Yeşil gözlerinde denizin hırçın fırtınaları saklıydı. Oturduğu sandalyeyi, arkasında duran arkadaşına çevirdi.

— Leman! ondan ne kadar zaman dandır mektup almıyorum biliyor musun? hasta mı aceba? çünkü bizi, başka hiçbir kuvvet birbirimizden ayıramaz. Görsen, onu nasıl arıyorum.

Leman elindeki mecmuadan başını kaldırdı. Onu uzun uzun seyretti.

— Bu gece fevkalâde güzelsin Hayal. Bu gece her geceкinden güzelsin. Senden korkmalı bu gece, hem çok korkmalı. Saçlarında ve gözlerinde canlı bir parlaklık var.

Hayal mağrur bir tebessümle yerinden kalktı:

— Tabiî dedi, bu gece en güzel şarkımı söyleyeceğim için salon ne kadar dolu. Hakikaten çok güzel bestelenmiş bir tangoyu bu gece söyleyeceğim.

— İsmi ne?

— Tangonun ismi Hayal

— Senin ismini kim bestelemiş?

Genç kız, Lemanın yanında duran boş koltuğa kendisini bıraktı.

— Anlatayım, dedi.

Kolunda parıl parıl parlayan saatine baktı:

— Daha vakit var, dedi. Sana bol bol anlatırım. Bundan 15 gün evveldi. (B...) Oteline angaje edilmiştim. 2 Ay orada şarkı söyleyecektim. Otelde çok güzel bir oda bana ayrılmıştı. İlk şarkımı söyleyeceğim gece idi. Tuvaletimi yapmış, Hasan'ın Karaköseden bana gönderdiği çok heyecanlı bir mektubunu okuyordum. Üçüncü okuyuşumdu. Sahneye çıkma saatim de yaklaşmıştı. İçimde çok taşkın bir sevinç fırtınasının sönmez çılgınlığı vardı. Gözlerim alev alev yanıyordu. Birden kapım çalındı. Giriniz dedim. Bu, meçhul bir adamdı. Dışarda çok müthiş bir soğuk olduğunu, odama gelen bu solgun ve zayıf yüzlü adamdan anlamıştım. Hafif rengini atmış lâcivert bir pardüsünün yakasını yüzüne siper eden bu adamı hiç tanımamıştım.

— Aceba! dedim, yanlış mı girdiniz. Genç adamın ince dudaklarında acı bir gülüş dalgalandı.

— Hayır, dedi, sizi çok iyi tanıyorum. Her gece doyamadan seyrettiğim şahane gözlerinize baka baka sarhoş olduğum sizin hiç tanımadığınız zavallı bir adamım ben.

Elinde biraz büyücek bir kağıdı bükerek bunları söylüyordu.

— Peki, dedim, şimdi benden ne istiyorsunuz. Onun, ince yüzünü pembeleştiren acı gülüşü dondu. Kaşlarını çatarak gayet ciddî bir tavırla:

— Sizin ayaklarınıza kapanarak bir ricada bulunmak istiyorum. "Oturun„ demedim. Belki lâubali bir adamdır diye korktum. O, derin bir nefes alarak anlatmağa başladı:

—"Her şeyden evvel size şunu söyliyeyim ki ben bestekârım. Talihsizliğim muvaffak olmama yegâne engeldir. İnsanlığın bazı manevî kuvvetl rle ilerlediğine tamamile inananlardanım. O kadar şansızım ki Hayal hanım, özenerek, imrenerek, gece ve gündüzümü katarak ıstırabımı, bazan da neşemi ekliyerek beste'ediğim parçalar değersiz insanlar elinde ölüp gidiyor. Sizi tanıyalı tam bir senedir. - Elinde büktüğü büyücek kağıdı açarak-

—«İşte dedi. Sizden doğan eserimin gene sizin güzel ağzınızda çağlamasını istiyorum. Sizden ricam: tam bir senedir bütün her şeyleri, hayatı, yaşamayı, zevki, ıstırabı, neşeyi, güzelliği unutarak, gözlerimde, kafamda, hayalimde ve iliklerimde yaşayan sizi bu tangoda yaşatmak için nasıl çalıştım. Bilseniz nekadar ıstırap çektim, bunu sizin okumanızı istiyorum. Gene yalvararak yüzüme baktı.

— Sizin için yazılan bu tangonun, sizin o çıldırtıcı şehvetler taşan dudaklarınızda inlemesini rica ediyorum. Elimi uzattım:

— Veriniz bakayım? dedim. İki üç dakika tetkikten sonra başım kağıdın üzerinde:

— İsminiz? dedim.

— Yusuf Kenan.

Yerimden kalktım, üzerimde parlak ateş renginde uzun bir elbise vardı. Ona, karşımda duran boş koltuğu gösterek:

— Buyurun, oturun! dedim. Serbest bir tavırla:

— İltifat buyuruyorsunuz hanımefendi, diyerek gösterdiğim koltuğa oturdu.

— Güzel, dedim. Bestelediğiniz parça, herhalde bir senede vücuda gelmiş bir eser, güzel olmaz mı, fakat maalesef şöhret bulmuş bir bestekâr değil siniz, onun için bilmem otel direktörü sizi angaje edecek mi ?.. fakat zannetmem

Onun ince yüzü, solgun dudaklarından açılan acı bir tebessümle pembeleşti. Yerinden kalkarak:

— O halde kabul olunmadı. Allah ısmarladık. Kapıyı açarken:

— Allahaısmarladık hanımefendi!.. arzu edeydiniz olurdu.

Zavallı adama acımıştım. O, isminin yükselmesini isteyen bir bestekârdı.

— Peki, dedim. Orkestra şefliği yapabilir misiniz?

— Tabiî, dedi, ve çalıştığı yerleri söyledi. Ona acıdım.

— Yarın gelip beni görün ve ben de bu gece Direktöre söyleyeyim.

Direktöre söyledim.

— Peki, bir defa eseri prova edin. Beğenirseniz hayhay, dedi. Ertesi gün geleceğini bile unuttuğum bu zavallı fakat mağrur adam geldi. Ve eserin bir iki provadan sonra çok, hem çok güzel olduğunu anladım. O piyano çaldı ve ben de söyledim. Direktörün yanında da prova ettik, çok beğendi ve tamamile onun otelde çalışmasını teklif etti. Ayda 500 Lira verecekti. Ve şimdi bu büyük otelin orkestra şefliğine tayin olunan bu adam, bütün bu yüksekliği bana medyundur. İşte bu gece günlerden beridir, provası yapılan ve benim için bestelenen Hayal tangosunu söyliyeceğim. - Saatine bakarak : -

— Oh, vakit gelmiş dedi, haydi çıkalım.

Muhteşem ve sessiz otelin uzun koridorlarından yalnız iki genç kız süzülüp akıyorlardı.

— Leman! dedi, Hasandan tam iki aydır mektup almıyorum.

— Seni unutmasına imkân yok, fakat unuttu demek. Siz onunla nişanlı değilsiniz değil mi?

Hayalin yeşil gözleri daldı:

— Değiliz, fakat her bağdan mukaddes olan yeminlerle bağlıyız biz. Bükülen siyah baş birden doğruldu.

— Gururum herşeyden üstündür Leman.. O bana yazmazsa ben de onu sorup aramam. O beni unutursa benim kabahatım yok.. Kadın aranmadıktan sonra bulunmaz.

Yarım saat sonra Hayalin berrak bir çağlayan gibi olgun dudaklarından akan sesi salonda bulunan bütün dinleyicilerin kalbinde senelerin küllediği ıstırap ateşlerini için için yakıyordu. Senelerin küllediği o ateşler Hayalin sesi ve güzelliği ile tekrar alev alev parlıyordu sanki.

Orkestrayı idare eden Yusuf Kenan, solgun yüzü ve siyah gözlerile bu gece çok güzeldi.

İki yıldız gibi parlayan bu siyah gözler, Hayalin yılan gibi kıvrılan ve bir su gibi akan alev vücudunda idi. Ne emsalsiz, ne şahane bir

— Arkası 20 inci sayfada —

SAMSUN LİSESİ KAMPIN

Ziyaret

YAZAN: VEDAT ÜRFİ BENGÜ

Geçen sene, Samsundan bir buçuk, iki saat mesafedeki "Kavak„ ın her an serin rüzgârlarla kucaklaşan sırtlarında kurulu "Liseliler kampı„ nı ziyaret etmiş ve gençlerimizin tam bir askerlik hayatının zevklerini tattıkları bu kampın intizamı karşısında derin bir haz duymuştum.

Bu sene de, Samsun şehri kıyılarında lise binası sahasında kurulu kampı ziyaret, bana yeni bir haz verdi. 450 den fazla gencin iştirâk ettiği kampda, bütün varlığını askerliğin kudsiyetine bağlamış dinç bir "nesil„ in "disiplin„ li yaşayışı ve intizamı, ne kadar da göğüs kabartıcı bir levha teşkil ediyordu.

Lisenin kapısında beni iki gürbüz Mehmetcik karşıladı.

— Kamp komutanını mı görmek istiyorsunuz?... Bir dakika!..

Filhakika aradan kısa bir zaman ancak geçmişti, koşa koşa giden asker dönmüştü bile.

— Bay komutan sizi bekliyor!...

Geniş sahada büyük bir hareket var. Daha dün kitaplarına sarılmış gürbüz birkaç yüz genç, şu dakika askerliğe kendilerini vermiş, büyük bir yürüyüşe çıkmak üzere hazırlanıyorlar. Dikkat ettim. Hiçbirisinin yüzünde ne bir yorgunluk izi, ne bir şikâyet alâmeti. Bilâkis çehrelerde memnuniyetin şuleleri. Koca Türk yavrusu!... Asker oğlu asker, mert bir millet yavrusu olduğunu her vesile ile nasıl da isbat ediyor.

Kamp komutanı B. Asım Akıncı ve Kamp Doktoru B. Rifat Güngör « Yarım Ay » obijektifi karşısında.

Geçen sene olduğu gibi bu sene de kamp komutanlığı kendisine verilmiş olan değerli subaylarımızdan binbaşı bay Asım Akıncının beni kabul ederken gösterdiği büyük nezaketi şükranla kaydetmek isterim. Kıymetli bir asker olduğu kadar da centilmen bir salo adamı olan bay Asım, kampta gençleri hayatını yakından görmek hususundak ricamı kırmadı.

Kampı gezerken gördüğüm büyü intizam ve tam bir disiplin ortasınd geçen hayatın düzgünlüğü hertürl takdirin fevkinde ve cidden tebrik edil meğe değer bir şekilde idi.

Burada tam manasile askerî bi hayat vardı ve daha düne kadar rahle başında kitabını okurken belki de omuz ları biraz iğrilmiş genç liseli, bu asker hayatın ortasında nasıl da dimdik kafal aslan vücutlu, tunç kollu, keskin ba kışlı bir kahraman Mehmetçik kesili vermişti.

Bir tanıdığa rastladım ve sordum:

— Nasıl bu hayat?...

Tereddüt etmeksizin cevap verdi:

— Bundan zevklisini tasavvur ede mem!..

— Ya yorgunluk?...

— Askerliğin zevki yanında yorgun luk hissedilmiyor ki!..

Delikanlı ilâve etti:

— Çok isterdik bu hayat yirmi gün den fazla devam etsin!..

Az ileride musluk başında iş gö mekle meşgul üç liseli gözüme çarpt Yaklaştım. Gülümsediler:

— Bu gün bu hizmet bize düştü! Asker ocağında her işi öğrenmek g rek!.. Yufkacılık yok!...

Lise taburu yürüyüşe çıkmak üze idi.

Geniş sahayı şimdi muntazam b kıta işgal etmekte idi. Bu kıtanın h nüz birkaç günlük askerciklerden mü teşekkil olduğuna inanmak güçtü. (kadar kusursuzdu. Birkaç gün içind bu kıtanın bu hali alması, cidden teb rike şayandı.

Gençlerin gürbüzlüğü yanında he şeyin de sıhhî kaidelere uygun bir ş kilde yapıldığına bir alâmet de, kam hayatı esnasında hiçbir mühim raha sızlık kaydedilmemiş bulunmasıydı. Ha tâ gençlerden birisi şöyle dedi:

— Burada askerlik bizden kuvv almadı, kuvvet verdi. Her birimiz ki aldık!...

Açık hava. Muntazam hayat. İ yemek. Vaktinde istirahat. Hesaplı u ku. Mükemmel spor!..

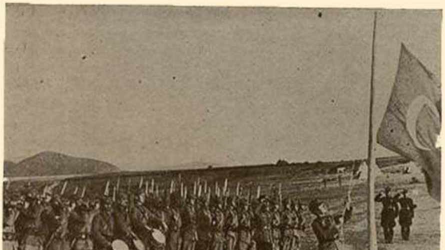

Sancağa selâm..

Kilo kazanmağı gayet tabii buldum.

Gençler kilo kazanırken memleket de, icabında müdafaasına koşacak yeni arslanlar, dinç ve kahraman yeni Mehmetcikler kazanıyordu.

Bu durum önünde bir lâhze düşündüm; mefkûremi çok uzaklara değil, bundan yirmi beş, otuz sene geriye çevirdim:

O devrin gençliği ne yapıyordu, tahsil çağlarını nasıl geçiriyorlardı?..

Okulların ders proğramları, öğretmenlerin tedris usulleri ne yolda idi?

Mekteplerde çocuklara askerliğe, vatan müdafaasına, bu ödevlerin kudsiyetine dair söz söylemenin memnu olduğu o kara istibdat günleri birer birer gözüm önünden geçit resmi yaptılar!..

O betbaht devrin bedbaht nesli için

Tümkomutanın teftişinden bir intiba

Bir emir veriliken

derin bir sızı yüreğimi burkmak isterken, karşımda duran Cumhuriyet çocuklarının granit vücutları ve çelikten imanlı dimağları bu ıstırabı derhal sildi...

O meşum çağbâkanları ile, sultanları ile tarihin karanlıklarına göçtü... Türk milleti mukadderatını, cumhuriyetini bu genç evlâtlarının ellerinde bulundurdukça ezelden gelen ömrünü ebediyete kadar bilâfasıla idame edecektir.

Buna inandım ve iman ettim!..

Kamptan, göğsüm iftihardan kabara kabara ayrıldım.

Aşk İçin Ağlıyanlar

Ağaçları, dağları gölgeliyen bir gece
Odama çekilmiştim, okuyordum gizlice:
Okuyordum aşk nedir, sevgi nedir, yar nedir,
Kurumuş çiçeklere can veren bahar nedir?..
Yavaş yavaş gözümde dumanlaştı satırlar,
Birden oda kayboldu, önüme çıktı kırlar.
Sağım dik bir uçurum, solumda yüksek dağlar,
Arkamda var ormanlar, önümde bir ses ağlar.

Ağlamak: gönül ağlar, kalp ağlar, gözler ağlar,
Aşk için ağlayanlar başına kara bağlar.

Baktım yerde uzanmış koca bir dere akar,
Bir ucunda karlar var, bir ucunda gün yakar.
Dedim: — Kaynağın nerde, nerelere gidersin,
O kadar dertli misin, neden feryat edersin?.
— Kaynağım bilmiyorum hangi diyarda, dedi;
Gideceğim yerlerde — durdu ve gülümsedi. —

Ağlayan sesler dedin, gönül sesidir onlar:
Aşk için ağlayanlar, aşk için ağlayanlar..

Ben aşkın kervanıyım, uzun yollar yürürüm,
Kâh göklere yükselir, kâh yerde sürünürüm:
Sevgilin var mı ey genç, kollarıma gel atıl,
Bu hicran kervanına hicranlarınla katıl.
Aşk için ağlama ey genç, varsın gözlerin solsun;
Aşk için bütün ömrün sana bir zından olsun;
Bil ki şühedadandır kendini dağlayanlar,
Aşk için ağlayanlar, aşk için ağlayanlar..

Kelebekler

C. Gençalu'ya

Dokunma, incinmesin ipekten kanatları,
Onu al şafakların kızıl çiçeği bekler:
Sürüyor arkasından mor, pembe, beyaz, sarı
Her akşam ufuklara tül geren kelebekler..

Balıkesir: Kâzım Feyzi OZANER

KADIN KURNAZLIĞI

Yazan: K. MİKAELYAN

Çeviren: Nihal YALAZA

Ohanes amca mangaldan maşa ile aldığı kömürle piposunu yaktı ve sözüne devam etti:

— Dediğim gibi Kadın şeytanın ard ayağıdır. Göz parıltılarile yılanı deliğinden çıkarır, gökte uçan kuşu yere indirir. Size kadın kurnazlığını gösteren bir mesel anlatayım da siz de şaşakalın:

Şirazda Ceylân adında, ismine benzer, gayet güzel bir genç kadın vardı. Dere kenarında çamaşır yıkadığı bir gün karşı sahildeki tahta köprüden oranın en meşhur şairinin geçtiğini gördü. Şair, koltuğunda kalın bir kitap taşıyordu. Ceylân hemen ona seslendi:

— Ey şair! Götürdüğün kitap nedir?

Ceylânın güzelliği karşısında birdenbire şaşkına dönen şair:

— Ne kitabı olduğunu sana söyliyemem, ey güzel kadın. Fakat içinde ne yazıldığını bilmek istersen, söyleyim.

Çamaşırı, akan suyun önünde kaçırmamağa çalışan Ceylân:

— Söyle, diye rica etti.

Şair manalı manalı gülümsiyerek:

— Kadın kurnazlığı, diyerek cevap verdi.

Ceylân, ondan daha manidar bir gülümseyişle:

— O halde kadın kurnazlığının da ne olduğunu anlat.

Şirazda Ceylân adında, ismine benzer, gayet güzel bir genç kadın vardı.

— Olur. Fakat bunun için münasip bir yer ve zaman lâzım.

Genç kadın razı oldu.

— Bundan kolayı ne var. Kocam birkaç gün için taşraya gitti. Yalnızım... Geceler uzun. Kitabını al da bu akşam bize gel.

Şairin, sevincinden içi içine sığmıyordu. Ceylân, Şirazın en güzeli idi.

Ceylân da şairin arkasından baktı, güldü ve yıkadığı çamaşırı sıkmağa başladı.

Akşam, Ceylân en iyi pirinçten tavuklu, narlı pilâv pişirdi. Gülsuyu ile yıkandı; sürmesini, rastığını çekti, gençlik ve yüz güzelliğile kendisini teshir eden, şiir kadar güzel şairi beklemek için pencerenin önüne oturdu.

Güneş batınca şair geldi. Ceylân gizliyemediği bir sevinçle onu karşıladı, yumuşak minderlere oturttu ve halının üzerine renkli sofra yaygısını serdi. Sofranın ortasına bir güğüm Şiraz şarabı koydu.

Tam pilâvı ortaya koyarken, dışardan birisinin kapıya üç defa vurduğunu duydular.

Ceylânın rengi uçtu.

— Kocam!

Korkudan kendini kaybetmek üzere olan şair:

— Ne yapacağım? Nasıl kaçayım? Diye kekeledi.

Ceylân, dişi kaplan gibi, yerinden sıçradı.

— Nasıl mı?

Ve odanın köşesinde duran kocaman sandığın üstündeki ipekli halıyı çekerek sandığı açtı.

— Yat. Çabuk!

Şair iki kat bükülerek sandığın içine girdi. Ceylân sandığı kapadı. Kilitledi. Üstünü yine halı ile örttü; anahtarı cebine koydu. Sonra kapıya koştu.

Gelen hakikaten boylu boslu, geniş omuzlu ve Şirazda yiğitlik nümunesi olan kocası idi. Ceylân elinden heybesini alarak, heyecandan titriyen sesile:

— Allaha şükür. Rüyam çıktı! Selâmetle geldin, kocacığım... dedi. Fakat kocasının keskin gözü hazırlanmış sofrayı, atılmış minderleri gördü.

— Bunlar ne?

— Bu... Bu seni seven karının seni nasıl düşündüğüne bir delildir. Seni özlemekten geceleri gözüme uyku girmiyordu. Nihayet bu gece nasılsa uyumuşum. Rüyamda, bu akşam geleceğini gördüm. Onun için yemek hazırladım, giyindim ve seni beklemek için oturdum. Rüyam boş değilmiş...

Ceylân gözyaşlarile kocasına atıldı. Erkek, bu kadar derin sevgiye karşı

Şair manalı manalı gülümsiyerek: Kadın kurnazlığı, diye cevap verdi.

dayanamadı, gururla bıyıklarını burdu ve karısını okşadı.

İkisi de neşeli neşeli tavuklu narlı pilâvı yediler, tatlı Şiraz şarabından içtiler.

Fakat Ceylânın aklı fikri sandığın içine kapattığı şaire kaçıyordu. Gözüne birdenbire, sofranın üstünde duran yedikleri tavuğun lâdeskemiği ilişti. Ceylân neşeli neşeli ellerini birbirine vurarak:

— Beyciğim! Ne olur, lâdes tutuşalım.

— Hay hay canım. Ne bahsine?

Ceylân dedi ki:

— Ben kaybedersem, sana... eh, sadık bir kadın sevgili kocasına ne verebilir? Tabiî sıcak bir buse. Sen kaybedersen, ben de çok birşey istemem: Bana bir peyale gülsuyu alırsın. Razı mısın?

— Razıyım.

Kemiği kırdılar. Minderler üstünde karşı karşı oturuyorlar. Erkek bir yandan nargile, öbür yandan hopurdata hopurdata kahvesini içiyor. Kadın dalgın dalgın yere bakarak, susuyor.

Kocası bunun farkına vararak Ceylânın saçlarını okşuyor.

— Ne oldun sevgilim? Canın mı sıkıldı?

— Evet, gözümün nuru. Vicdan azabı çekiyorum.

— Niçin?

Senin gibi mert ve âlicenap bir adamın karısının benim gibi âdi, yalancı bir kadın olduğu için.

— Ceylân, ne demek istediğini anlamıyorum ki...

— Ne olursa olsun; işlediğim günahı söyliyeyim de içim rahat etsin. Fakat bana çok kızma, emi beyim?

— Söyle bakayım.

— Doğrusunu söyleyim, bu yemeği senin için hazırlamamıştım.

— O ne demek?

— Dur da sana herşeyi sırasile anlatayım. Bu sabah derede çamaşır yıkarken, büyük Şiraz şairimizi gördüm. Koltuğunda kocaman bir kitapla köprüden geçiyordu. Kitapta neler yazılı olduğunu sordum. Bana: „Kadın kurnazlığını yazıyor bu kitap" diye cevap verdi. Kendisi de kurnaz kurnaz gülüyordu. Derken, lâfa daldık. Hoşuna gittim zahir... Eh, ne yalan söyleyim, ben de onu beğendim. Cahillik ettim, bu yaramazı eve çağırdım. Zira kitaba pek merak etmiştim. O gelir gelmez, sen de yetiştin.

Kıskançlıktan kudurmak derecesine gelen koca:

— Ne yaptın bu alçağı?

Diye tısladı.

— Ne yapacağım? Şu sandığın içine soktum ve kilitledim

Minderler üstünde karşı karşı oturuyorlar. Erkek bir yandan nargile, öbür yandan, hopurdata hopurdata kahvesini içiyor.

— Anahtar?

— Bende.

— Rezil karı! Ver şu anahtarı. O hayasız herifi köftelik gibi kıymasam, adam değilim.

Erkeğin elinde hançer parladı. Ceylân sessizce, titreyen eliyle anahtarı kocasınr uzattı. Fakat adam anahtarı el ne alıralmaz, kadın ellerini çırparak:

— Lâdes, lâdes! Anahtarı aldın, ben kazandım.

Diye haykırıyor, durduğu yerde çocuk gibi zıplıyordu.

Lâdesi hatırlıyan kocası bir an afallamış gibi durdu; lâmba ışığı üzerinde titreşen hançer elinden mindere düştü. Gülerek dedi ki:

— Vay kurnaz mahlûk vay!. Hem de nasıl bir aldatış... Vallahi inandım. Ne yapalım, kazandın.

Öbür elinde tuttuğu anahtar da yere düştü.

Ceylân:

— Hani gülsuyu? İsterim. Kazandığımı isterim:

Diye durduğu yerde fıkırdıyordu.

— Alırım canım, merak etme. Gece vakti sana nerede gülsuyu bulayım?

— Onu sen düşün. Evvelâ düşünseydin, ondan sonra lâdesi kabul etse idin. Ama da cesur kocam var! Geceden korkuyor...

Kocası parmaklarını birbiri üzerinde şıkırdatarak:

— Hatırladım, hatırladım. Komşumuz Sait geçen hafta pazardan koca bir güğüm gülsuyu almıştı. Şimdi gider, ondan bir peyale ödünç alırım.

— Artık ne yaparsan, yap. Ben hakkımdan geçmem.

Kocası terlikleri giydi ve koşarak sokağa çıktı.

Ceylân hemen sandığı açtı ve:

— Çabuk ol. Vakit geçirmeden kaç,

Diye korkudan buz kesilmiş şairi uğurladı. Sonra arkasından, pencereyi açarak, sokağa sarktı:

— Git. Fakat kitabına bu kadın kurnazlığını da yazmayı unutma, dedi.

***

Ohanes amca piposunu mangala silkerek:

— Şair, şiirlerinin ve yiğit hançerlerinin kuvvetile yapılamıyan şeyleri kadın kurnazlığı başarır,

Diye hikâyesini bitirdi.

ÇIRPINAN SULAR

ROMAN : 19

MÜKERREM KÂMİL SU

Ayvalıklı genç dokunaklı bir sesle hâlâ söylüyordu. Şimdiki şarkıların hepsi de içli ve güfteleri acıydı.

Nahide — Bu kadar genç sese bu derin hicranlar, bu yaşama yorgunluğu, bu kalb dolusu ıstırap nasıl sığabiliyor, anlaşılacak gibi değil, diye mevzuu kendilerinden ayırdı.

Halk, kelimenin tam manâsiyle eğleniyordu. Eski balolarda ancak birkaç çiftin dansettiği görülürdü. Ekseriyet bir seyirci sıfatiyle masa başlarında oturur, hattâ büfeye kalkmağı bir külfet telâkki ederek yiyecek ve içeceklerini önlerine getirtirlerdi. Köşelerde, arkalarda başı örtülü, mantolu, sokak kıyafetiyle oturanlar bulunurdu. Halbuki pek kısa yıllar içinde memleketteki değişiklik o kadar büyük olmuş, Nahidenin gözlerine inanamıyacağı geliyordu.

Dansedenler de sıkılganlıktan gelen garip hareketler, gözleri inciten falsolar yoktu. İçip içip bir köşede sızanlara rastlanmıyor, masadan masaya yüksek sesle konuşan, şakalaşanlar bulunmuyordu.

Genç kadın, eskiden belki bir defa görüp geçmiş olduğu yüzleri bile şimdi çok daha cana yakın buluyor, kalblerinin en halis istekleriyle eğlenen, gülen, yaşama hazzı içinde çırpınan halkı kucaklamak istiyordu.

Bu hissini Âfete söylediği zaman o:

—İçin saadet güneşiyle aydınlık ve sıcak ta ondan, diye karşılık verdi. İnsanlar severlerken çok rakik duygulu ve müsamahalarla dolu olurlar.

Sabaha karşı eve dönerlerken Bahri Doğru arabayı Vali konağının önünden sürdürdü.

Serin nisan rüzgârı vücutlarına üşümüş bir el gibi dokunup geçti. Gökte kandiller, görünmeyen ellerle birer birer söndürülüyorlardı. Klübün köşesini dönüp caddeye çıktıkları zaman Nahide yavaşça içini çekti, eliyle karşılarındaki yeni açılan meydanı göstererek:

— Şüphesiz güzel olmuş, dedi. İstasyondan inen bir yabancının karşılaşmak istediği şeyi yapmakta belki de uyanık Balıkesirliler biraz gecikmişlerdir. Fakat niçin içimi, duyduğum şekilde açığa vurmıyayım. Ortada bir güvercin kafesini, minimini bir seyyah gemisini andıran Belediye binasının kaldırılışı bana pek dokundu.

Sermet derin bir minnetle karısının gözlerinin içine baktı. O, Nahidenin bir mazi hatırasına bağlı kalmaktan, ona pek fazla kıymet vermekten gelen bir hisle böyle konuştuğunu anlamıştı. Bu sözler onu çabucak yılların arkasına ald. Nikâhlandıkları günkü heyecanı taptaze olarak bir kere daha içinden duydu.

Bahri Doğru: — Eski belediyeyi kuş kafesine, minimini bir köşke benzetenler çoktur, dedi. Siz de onu bir seyyah gemisi diye isimlendirdiniz. Şu halde farzedersiniz ki gemi, bir başka iskeleye uğramak üzere yola çıkmıştır.

Hep gülüştüler. Nahide tekrar:

— İnsanlar, hayatlarında, kalblerinde yer eden hatıralara bazan sarsılmaz bir kuvvetle bağlanıyorlar, dedi. Mamafih şimdi burası eskisine nazaran şüphesiz ki fena olmamış. Lâkin ben, aziz Atatürkün heykeli bu meydanı kıymetlendirmedikçe ona güzel diyemiyeceğim.

Bahri Doğru âbide için müzakereler yapıldığını, pek muhteşem birşey istendiği için gecikmiş olduklarını söylüyordu Yenişehir plânı hakkında biraz izahat verdi.

Yine eski kış gecelerinde yapdıkları gibi Yeşilli caminin karşısındaki fırının önünde arabayı durdurdular. Gece yarısından sonra çıkan, güzel kokulu, gevrek simitlerden aldılar.

⁂

Bu bir hafta hayatlarında belki şimdiye kadar eşi görülmemiş bir hareket ve neşe içinde geçti. Her gün şehrin bir başka yerini görmek için çıkıyorlardı. Bir akşam çayını Tepecik deresinin kıyılarında içiyorlarsa, ertesi sabah Atatürk parkının geniş gölgeli ağaçları altında kahvaltı ediyorlardı.

Çağış, Arap Sadettin çifliği, Pamukçu, Üçpınar gibi Balıkesirin havası, suyu, gölgesi güzel olan yerlerini gece yıldızlar uyanıncaya kadar gezdiler, dolaştılar. Çamlar altında, çınar gölgelerinde, cevizliklerde kurulan kır sofraları başında, hayattan yalnız ve yalnız yudum yudum zevk alan mesut insanları temsil ediyorlardı.

Bazan Âfet, ay ışığına karşı gökleri bile secdeye davet eden o harikulâde sesiyle şarkı söylüyordu. Bu derin çağıltılı ses karşısında dağlar dize geliyor, gölgeler daha çok koyulaşıyor, sular ürpertiler geçiriyor ve kuşlar dallarda yürek çarpıntılarına tutuluyorlardı.

Nahide bu sesin rüyası içinde gözleri yarı yarıya kapalı ve bazan yaşlarla dolu, sanki varlığından sıyrılıp çıkıyordu. Bu sesle öyle bambaşka bir âleme göçediyordu ki, yüreğinde büyük aşkların sıtması dinmiş, derin ıstırap halelerine gömülmüş, ebediyete akıp gitmenin mazhariyetine ermiş kadınlar kafilesine karışıyordu.

Bu sesle tabiat bile sarhoş oluyordu. Ses dinip te hayat yeniden gündelik şekilleriyle başlayınca, uçsuz bucaksız bir saadet yolundan dönmüş gibi kendilerini yaşama hazzı içinde taptaze buluyorlardı.

Ve geceleri geç vakitlere kadar radyo, keman, kahkaha sesleri Âfetin büyük evinin duvarlarında akisler yapıyor, sanki sayısız masal geceleri yaşıyorlardı.

⁂

Ankarada yerleştikten sonra hayatlarında büsbütün başka ufuklar açıldı. Sık sık verilen güzel konserleri kaçırmıyorlar, bazı akşam çaylarını tem-

bir pasta salonunda müzik dinliyerek içiyorlardı. İçlerindeki - her an kuvvetini arttıran - sevgi, can sıkıntısı denilen o müthiş mikrobu hayatlarından uzak tutuyordu.

Nahide gün geçtikçe ev işlerine daha çok bağlanıyor, her işi, en ince teferruatına kadar kontrolsuz bırakmıyordu. Sabahları kocası işine gittikten sonra becerikli bir insan olan Havva kadına yapacağı şeyleri tarif ediyor, sonra yatak ve oturma odalarını kendisi toplıyordu. Her gün öğle yemeğinden önce bir saat yürümeği itiyat edinmişti. Öğle sonlarını okuyarak, el işi yaparak, müzik dinliyerek geçiriyorudu. On beş günde bir misafir kabul ediyor, seçkin arkadaşları ile de hafta arası günlerde ayrıca buluşuyordu.

Sermed'in içindeki kanamamazlık gün geçtikçe şiddetini arttırıyordu. Eskiden kendi kendine evlilik hayatının yeknesaklığını düşündüğü çok olmuştu. Daima aynı yollardan yürüyüp aynı eve dönmenin, bir kadın sevmenin, bir tek emele bağlı kalmanın müşkül taraflarını hesap etmişti. Halbuki yıllar geçtiği halde hâlâ hayatlarında bir durgunluk, bir dümdüzlük mevcut değildi. Gerçi kendisini evde bekliyen bir kadın vardı. Ve o daima bu bir tek kadını seviyor, bu bir tek kadın için çalışıyor, çırpınıyordu. Bu, işin şekil tarafıydı. Bir de içindeki duyguları, heyecanları, hareket kaynağını tahlil etmeğe kalkışınca, işin rengi tamamile değişiyordu. Hiçbir gün evine dönerken aynı kadını bulacağı, aynı kadınla karşılaşacağı kanaatini taşımıyordu. Ve bu değişiklik zaman zaman sinirlerini o kadar yoruyor, o kadar hırpalıyordu ki, saadet sıtması içindeyim' heyecan kasırgalarına tutuldum diye haykıracağı geliyordu. O, bir kadındı. Fakat hüviyetinde bin bir şekilli kadınları toplamış; yahut, sadece binbir kadın ruhunu ezerek, emerek kendi varlığında hazmetmiş bir insandı.

Bir akşam onu omuzlarına dökülen saçları, kısa etekli ev elbisesiyle bir talebeden farksız bulurdu. Kaprislerine seve seve katlanılır, hoppa bir genç kız gibi kendisini neşe içinde karşılar, şakalaşır, ortaya sürprizler atar, evi şenliğe boğardı. Seçtiği renk, kullandığı koku ruhunun ifadesiyle o kadar iyi uyuşurdu ki, genç adam kendisini hafta tatilini evinde geçiren bir genç mektepli zannederdi. Yemekten sonra elele çıkarlar, kırlarda, sokaklarda birbirlerini yeni bulmuş sevdalılar gibi dolaşırlardı.

Bir başka akşam sımsıkı fırçalanmış düz ve pırıl pırıl yanan saçları, siyah saten tuvaleti ve kirpiklerinin arkasından bir faniye bakıyormuş gibi uzak ve biraz istihfaflı bakışlariyle tehlikeli bir kadını karşısında bulurdu. Genç kadın böyle gecelerinde konuşmaktan çok düşünmeği, gülmekten ziyade okumağı tercih ederdi. Ve gece iri kanatlı bir kuş gibi pencerelere abanırken piyanonun gümüş şamdanlarındaki mumları yakar, List'den, Mozardan, Verdi'den çalmağa başlardı.

O zaman Sermet yüreğinde garip bir ezginlik duyar; ellerinin içinde hayatının tam ortasında ve daima beraberinde olan bu kadından kilometrelerce uzak mesafelerde kaldığını acı acı düşünürdü. Bir koltuğa gömülü, derin bir sükût içinde kendisini onun musikisine verir, uyuşur giderdi. Bu sırlı gecelerde kaç defa yavaş yavaş yürüyerek onun arkasında durmuş, dudakları onun loş odada bir sedef gibi pürüzsüz görünün ensesine değmek için yandığı halde beceriksiz bir âşık gibi geriye dönmüştü.

Ve bazı akşamlar onu, fikrî tekâmülü yolunda, kabiliyetli, kültürlü bir arkadaş gibi bulurdu. Böyle gecelerde geç vakitlere kadar san'attan, tarihten, felsefeden, içtimaiyattan hattâ siyasetten konuşurlar, münakaşalar ederler, okudukları eserlerin tahlillerine girişirler, beğendikleri san'atkârlar arasında ölçüler yaparlardı.

Bu, billûr bir kaynaktan fışkırırcasına ortaya saçılan fikir engini ortasında ruhları tamamile birbirini bulmuş, kafaları yekdiğeriyle kaynaşmış iki insan olarak kendilerini çok daha mesut ve hayata karşı kuvvetli hissederlerdi.

Sermet, Nahideyi hizmetçinin izinli olduğu veyahut değiştiği sıralarda ev işleriyle meşgul görürse, içinde birşeyin kırıldığını duyardı. Hemen elbise değiştirerek karısının yanına koşar, ona yardım etmek, onda maddî yorgunlukların tortusunu bırakmamak için etrafında pervane gibi dönerdi. Böyle gecelerde onun zarif ellerini avuçlarının arasına alarak minnetle öper, öperdi. Bu iş gecelerinin birinde:

— Bilir misin Nahide, demişti. Ben eskiden herhangi bir kadınla veya bir genç kızla karşılaştığım zaman onun ne işe yaramak için yaratıldığını düşünür ve çabucak kafamda hükmü veriverirdim. Meselâ bulaşık yıkamak için bu küt parmaklı, kırmızı ellerden daha münasibi olamaz. Şu kadın her yıl bir çocuk doğurmak ve şu sivri burunlu, uzun çeneli kadın durmadan dedikodu yapmak kabiliyetindedirler, derdim. Seni ilk gördüğüm dakikada bunu düşünmedim ve hiç te bir hüküm veremedim. Çünkü seni gördüğüm dakikada âşık olmuş, benliğimi bir solukta ayaklarının altına atıvermiştim. Bu beraberlik yıllarımızda edindiğim kanaat nedir bilir misin? Sen ev kadını olmak için yaratılmış değilsin Nahide.

— Beni bu hususta çok beceriksiz görüyorsun demek Sermet?

—Hayır, böyle birşeyi mevzuubahs etmek bile manasız. Sen ev işlerinde profesyonel dahi olsan, bunu yüklendiğin bir vazifeyi başarmış olmak için yapıyorsun kanaati heran benim içimde mevcut olacak.

— . . . .

— Sen okumak, güzel buluşları, mazbut fikirleri ince kelimeciklerle yaratmak, piyano çalmak için yaratılmışsın. Seni bunların haricinde şeylerle meşgul olurken görünce içim sızlıyor. Sana daha müreffeh bir hayat veremediğim için azap duyoyorum sevgili...

— Tavsif ettiğin şekilde bir kadına tam manasiyle kadın denir mi Sermet? Hariçte çalışan bir kadına belki bir dereceye kadar bu saydığın şeyler kâfi gelebilir. Fakat hayatını dört duvar arasında geçiren bir kadının esas vazifesi, yine bu dört duvarın icabettirdiği işlerdir dostum.

Sermet karısının gözlerinin içine baktı. Birşey söylemek istiyor, fakat cesaret edemiyordu. Nahide, yüzüne dikkatle dalan bu bakışlara aynı dikkatle mukabele ediyordu. Bir aralık genç adam yavaşça:

— Nahide, diye seslendi.

— Sermet:

— Senden ne istediğimi biliyor musun?

— Bir kır gezintisi.

— Hayır.

— Bir parça müzik.

— O da değil.

— Bir seyahat.

— Yeni döndük. Ben senden, sadece senden birşey istiyorum!

Genç kadın kıvrak bir gülüşle başını arkaya itti:

— Nem varsa sana vermedim mi?

Gözleri çapkın ışıklarla pırıl pırıl yanıyor, sesi tatlı bir sitemle titriyordu. Daha samimî bir şekilde:

— Daha verecek neyim kaldı ki, diye sordu. Kalbimi ve hayatımı tamamile sana bağlamadım mı?

Sermet sesine biraz daha kuvvet vererek:

— Bazı erkekler sevmeden sevilirler, dedi. Hayat bu zavallılara tatsızlığını lüzumundan fazla tattırır. Bazıları eve gelince karılarına deli gibi âşıktırlar. Yahut böyle görünürler. Dışarıda ellerinden uçanla kaçan kurtulur. Bazıları, sevilmediklerini bile bile belki bir hayat mecburiyeti, belki alışkanlık, belki de herşeye rağmen sevilenden geçememek felâketi içinde cehennem azabı yaşarlar. Hayatta mevcut insanlar kadar değişik karakterler vardır.

— Aarkası var —

SAATÇININ ŞAMDANLARI

Çeviren: İlhan S. TANAR

O sabah, Paris baştanbaşa donanmıştı. Sen nehrinin iki sahilindeki caddeler, krallık devrindeki muhteşem düğün alaylarından birini daha görmek için toplanan halkla âdeta geçilmez bir hale gelmişti. Avusturya Grandüşesi Mari Antuanet, Fransa veliahtı Lui ile evlenmek üzere Viyanadan Parise geliyordu. Henüz on beş yaşında ve parlak bir istikbalin tatlı ümitlerile mes'ut olmasına rağmen ayak bastığı topraklarda kendisini bekleyen feci âkıbetin korkusu bir hissikablelvuku ile içine çökmüş gibi biraz ürkek ve memleketinden, ailesinden uzaklaştığı için müteessirdi. Çocukluğunun bütün tatlı hatıralarını saklayan yurdundan uzaklaşıp, halkı ve âdetleri yabancı bir memlekete gelin gitmek kolay değildi.

O zaman, Fransa ahalisi, krallara husumetle, nefretle boyun eğiyorlardı. Pek zalim kralların elinde çok ıstırap çekmişlerdi ve müstakbel kraliçelerinin hiç hoşlanmadıkları Avusturya sarayından intihap edilmesine de ayrıca muğber olmuşlardı.

Fakat, altın saçlı genç prenses, arabanın yaldızlı penceresinden başını çıkarıp ta, halkı güler yüzle selâmlayınca, ekseriyet hiddetlerini unutarak bu selâma candan mukabele ettiler.

Güzel Grandüşesin Parise gelişinden büyük bir sevinç duyanların arasında ihtiyar bir adam vardı. Manton lö Kler isminde olan bu adam, yalnız Fransanın değil, bütün Avrupanın en meşhur saatcısıydı. Gençliğinde hemen her büyük devletin saraylarında krallara ve kraliçelere saatler yapmıştı. Mari Antuanet yedi yaşında iken, annesi Marya Tereza, Şönbrun sarayına bir saat yapmak üzere Mantoni Viyana'ya davet etmişti. Muazzam Şönbrun parkının sakin bir köşesinde beş sene çalışmıştı. Mari Antuanet ve kız kardeşi Karolin, saatçinin odasında saatlerce oturarak, saatleri yapışını seyrederlerdi. İki küçük kızla saatçi, beş sene zarfında biribirine pek düşkün birer arkadaş olmuşlardı. Mari Antuanet Parise giderken, eski dostu Manton'u düşünüyor, kalabalığın arasında gözleri hep onu arıyordu.

Saraya yaklaşırken, birden, saatçi Manton'u, kalabalığın arasında gördü ve pencereden sarkıp elini sallıyarak:

— Manton!

Diye haykırdı.

Gelinin hararetle elini sallayıp bağırmasını gören ve işiten ahali hayretle birbirlerine baktılar. Bir Grandüşesin, arabasından başını çıkarıp, sokaktaki kılıksız fakir bir adama seslenmesi asaletine, mevkiine yakışır mıydı?

O dakikada, muhteşem arabada, alkışlar arasında saraya giden küçük Avusturyalı kızın ne kadar yalnız ve müteessir olduğunu, eskiden tanıdığı, âşina bir yüz görünce nasıl mevkiini, vaziyetini unutacak kadar teessür duyduğunu anlamadıkları için dudak büküp gülenler, Avusturyalılara karşı besledikleri düşmanlığın yersiz olmadığını bir def'a daha tekrarladılar.

İhtiyar saatçi de elini sallıyarak:

— Sevgili çocuk, diye mırıldanıyordu, hep ayni samimî, coşkun mizaçlı kız! Senelerin onu değiştirmeyeceğini ben zaten biliyordum.

Şönbrun sarayında geçirdiği güzel günleri hatırlayarak gözleri yaşardı. Mari ile kardeşi parkın ağaçlarında ötüşen kuşlar kadar şen ve kaytsızdılar, o neş'eli kızın türlü fesat ve entrikanın çevrildiği Fransa sarayına gelişine üzülüyor, kederli günler geçirmesinden korkuyordu.

— Onun güneşli, samimî kalbi, en fesat yüreklileri bile iyi edecektir, diye düşündü ve genç geline ebedî saadet temennileri mırıldanarak alay gözden kayboluncaya kadar yerinden ayrılmadı.

*
* *

Sonbahardı. Parisin cenubunda, Versay parkının çiçekli ve kuru yaprak kokulu yollarında altın saçlı genç bir kadın, açık mavi ipek elbisesinin etekleri uça uça, bir eliyle geniş kenarlı hasır şapkasını zaptetmeğe çalışarak ilerliyordu.

Bugün Versay Sarayı bir müzedir. Fransada saltanatın hüküm sürdüğü bir adamın sözile bütün bir memleket ahalisinin mukadderatının tayin edildiği günlerin bir hatırası olarak muhafaza ediliyor. Mari Antuanet'in zamanında krallar orada otururlardı ve park, asilzade kadın ve erkeklerin kahkahalarıyle çınlardı. Versayda evvelce, sadece basit bir köşk vardı, av mevsiminde oturmağa mahsustu. Fakat On üçüncü Lui, ormanın ve civarın güzelliğini o kadar çok beğendi ki, 1624 de bir mimara köşkü büyüttü, saray yaptırdı. Mutaassıp kralların her biri de yeni bir daire, yeni bir bina ilâve ettirince, basit köşk, bir kasaba halkını içine alacak kadar genişledi ve bahçeleri, heykelleri, çeşmeleri, bir peri masalı dekorunu hatırlatan gölgeli koruları, kameriyeli yollariyle dünyanın en güzel, en muazzam saraylarından biri halini aldı.

Tabiî güzelliklere düşkün olan Mari Antuanet, Fransa veliahti ile evlendiği gündenberi Versayda oturuyordu. Saatlerce, ağaç dallarının arasına gizlenen kuşları, sincapları seyreder, yeşil çimenlerin üzerindeki bin bir gölge oyunile oyalanır, veya köpeklerini alarak parkta uzun gezintiler yapardı. Değişik renkli kuşlar, mermer havuzlarda yüzen renkli balıklar onu Versaya bağlayan sebeplerin arasındaydı.

Fakat bu sabah, sadece gezmek, çiçek toplamak için çıkmamıştı; sarayın biraz ötesinde oturan çocukluk dostu Manton'u görmeğe gidiyordu. Saraya yaptığı birçok güzel saatlerden dolayı, ihtiyar saatçı, on beşinci Luinin gözünde idi. Manton yetmiş yaşına girince, kral, ona, tekaüt maaşı bağlayıp son günlerini geçirmek üzere bir de ev vererek taltif etmişti.

İyice yaşlanmış olmasına rağmen, san'atkâr saatçı boş durmuyor, zamanı tayin etmek için görülmemiş tarzda saatler icat edip satıştan eline geçen para ile fukaralara yardım ediyordu. Mari Antuanet sık sık onu görmeğe gelir, o çalışırken, Şönbrun'de geçirdikleri mes'ut günleri anarak uzun uzun konuşurdu.

Her zaman neş'eli olan saatçı o sabah nedense durgundu, yüzü gülmüyordu.

Mari Antvunet, bu değişikliğin farkına varmakta gecikmedi:

— Nen var bugün, Manton, müteessir görünüyorsun?

— Fena haberler duydum, yaptığım saati satın alacak olan prens Laserto Rusyaya gitmiş, ancak ilkbaharda dönecekmiş.. Bu kış paramı alamıyacağım demektir. Ondan alacağım paraya güvenerek elimdekini fakir komşularıma yardıma harcamıştım.. Yeni senede, çocukları sevindiremiyeceğim için çok üzülüyorum.

Küçük grandüşes te herkes gibi, sa-

atcının her sene başında Parisin fakir mahallelerindeki çocuklara hediyeler dağıttığını biliyordu. Biraz düşündü. Birden yüzü sevinçle aydınlandı.

— Büyük baba Lui den yardım is terim, dedi, parayı verir, sende istediğin hediyeleri alırsın.

Fakat kral, gelininin arzusunu hiddetle karşıladı:

— Ne? diye haykırdı, fakir çocuklara hediye mi? Bir para bile veremem Vaz geç böyle saçma işlerden.

Yalvarmak, rica etmek para etmedi. Mari Antuanet vaziyeti saatcıya anlatınca, ihtiyar adam sesini çıkarmadı. On beşinci Lui gibi kendi zevki uğruna milyonlar sarfeder bir adamın, fakir çocuklardan beş on kuruşu esirgemesinin nekadar acı olduğunu düşünüyordu.

Mari Antuanet te müteessirdi. İlk def'a hem de haksızca, Kraldan set muamele görmüştü. Gözleri yaşlandı.

— Manton, dedi, başka bir şey düşünelim. Şönbrun da bana ve Karoline yaptığınız gibi saat şamdanları yaparsan, ben satarım, epeyce para toplarız

— Fakat balmumu almak için hiç olmazsa yüz frank lâzım.

— Viyanadan ayrılırken annemin verdiği paranın bir kısmı duruyor, yüz franktan fazladır zannederim. Balmumunu onunla alırsın.

Mes'ele hâl olmuştu. Müstakbel Fransa Kıraliçesi ile ihtiyar saatcı, şamdanların renkleri, büyüklükleri ve satış meselesi üzerinde uzun uzun konuştular, kararlar verdiler. Proje tamamlanınca Mari Antuanet sordu:

— Prens Lasertoya yaptığın saat nasıldı?

— Bir su saatı.. Asırlarca evvel Yunanistanda kullanılan su saatları gibi!.

— Su saatı mı?

— Evet.

Saatcı, yumuşak, titrek bir sesle saatlerin masalını anlatıyordu. Dünyanın kuruluşundanberi, insanların vakıt tayin etmek için nasıl uğraştıklarını, Kalde, Babilonya, Mısır ve Filistinde güneşin yeryüzündeki gölgesi ile saatleri ölçtüklerini, kum saatlarını, ve sonra şamdanlı saatleri birer birer anlattı. Tam bir saat yanacak kadar hesaplanmış mumlardan bahsetti. Mum yanıp bitince bir saat geçtiği anlaşılıyor, diğer bir mum yakılıyordu. Birkaç asır sonra da su saatı icadedilmişti. İlk su saatının icadını bazı kimseler büyük Filezof Eflâtuna, diğerleri de İskenderye âlimlerinden Tesbiyosa atfederler. Milâttan yüzlerce sene evvel yapılan bu saatta, su ile çevrilen tekerleklerin kuvvetile küçük bir heykel veya kuş her saat başında meydana çıkıyor, saat kaç olduğunu bir cetvel üzerinde işaret ettikten sonra tekrar kayboluyordu. Bugünküsaat makinasının esası da hemen hemen aynı metottur.

* * *

Neolin ertesi gününe tesadüf eden salı günü, Versay her zamanki gibi, binlerce mumun ışığı altında pırıl pırıldı. Her taraftan neş'eli kahkahalar yükseliyordu, bilhassa büyük salon pek kalabalıktı, çünkü Mari Antuanet şamdan saatleri orada müzayedeye çıkarmıştı.

— Herkes bir şamdan almalı, diye neş'eyle bağırıyordu. Hem birer tane de olmaz, üçer dörder tane alınız. Verdiğiniz para ile fakir çocuklara hediyeler alınacak.

Birden, kalabalığın arasında bir fısıltı duyuldu, ortalık karıştı. Kral, beklenilmeyen bir anda Versaya gelmişti. Salondaki kalabalığı ve masanın üzerinde yığılı şamdanları görünce durakladı:

— Bu ne demek?

Diye bağırdı.

Mari Antuanet soğukkanlılıkla:

— Parisin fakir çocuklarına yeni sene hediyeleri alabilmek için şamdanlar satıyorum, diye cevap verdi.

Kral onbeşinci Lui kaşlarını çattı:

— Onların, şekere ve oyuncağa ihtiyaçları olmadığını size söylemiştim zannederim.

Asilzadeler hayret ve korkuyla oldukları yerde kalmışlardı. Mari Antuanet, yumuşak ve tatlı sesile Kralı kandırmağa çalışarak masum bir tavır takındı:

— Yoksa kızdınız mı, büyük baba Lui, siz para vermeği reddetmiştiniz. Benim para tedarik etmem hususunda birşey söylememiştiniz. Hemde, bu fakir kız ve erkek çocukların biraz sevinmeğe, biraz mes'ut olmağa okadar ihtiyaçları var ki!.

Kralın ses çıkarmadığını görerek daha hararetle devam etti:

— Emin olun büyük baba, size itaatsızlık etmiş olacağım hatrımdan geçmedi. Muhakkak siz de bir şamdan istersiniz. Şu kırmızı nasıl? Tam bir saat yanmak üzere ölçülmüştür. Onun yavaş yavaş eridiğini görerek, dakikaların geçtiğini anlamak ne tatlı bir zevk, düşünün!

Güzel, alev rengi bir mumu zarif parmaklarının arasında tutarak Krala doğru uzatıyrodu.

On beşinci Lui hodbin, zalim bir adamdı, fakat bazı iyi tarafları da vardı. Gelinin genç ve heyecanlı gözlerine bakarak yavaş yavaş gülümsedi. Öfkesi geçmişti. Beş frank uzatarak, mumu aldı.

Tehlüke geçmişti. Kral çekildikten sonra, şamdanlar çabucak satıldı.

Şimdi, her sene başı, Paris bulvarlarında, yüz elli sene evvelki bir yıl başında, fakir çocuklara nekadar mebzûl hediye dağıtıldığını, Matoton isminde ihtiyar bir saatcının şafaktan guruba kadar sokakta gelen geçen çocuklara yiyecek, oyuncak ve elbise hediye ettiğini anlatırlar.

* * *

On beşinci Lui öldü. Torunu On Altıncı Lui tahta çıkınca, Mari Antuanet henüz on dokuz yaşında, Fransa Kraliçesi unvanını aldı. Genç, zeki, dik kafalı ve bazan da çılgın bir hükûmdar olmasına rağmen, yakından tanıyanların arasında onu sevmeyen yoktu. Fakat senelerce türlü zulmüne, esarete boyun eğen Fransızların tahammülü artık taşmıştı. Kral değişir değişmez isyanlar başladı. Paris sokaklarında, (Kahrolsun Burbon'lar) diye bağrışarak nümayişler yapıyorlardı. Fena hükûmdarların intikamı, iki genç ve halka faydalı olabilecek hükûmdardan alındı.

On altıncı Lui, ecdadlarının işledikleri cürümlerin cezasını çekti, idam edildi.

Mari Antuanet te, Kraliçe olduğu için onunla ayni akıbete uğradı. Hiç bir kabahatı olmadığı halde, kendinden evvel gelenlerin suçlarına kurban gitti.

Ölürken de, iyi zamanlarda olduğu kadar, belki de daha fazla, asil ve soğukkanlı idi. Kiyotinin yanına kadar tam bir kraliçe vekarile yürüdü. Kazaen ayağına çarptığı cellâda:

— Affedersiniz, efendim.

Dedi ve kendisini genç yaşında ölüme mahkûm edenlerin aleyhinde bir kelime söylemedi. İdamını seyreden halka acıyarak baktı, güzel gözlerile birkaç sene evvel gelin alayını seyir için toplanan ayni ahalinin arasında aşina yüzler aradı.

Tarih, genç Avusturyalı kızın iyi kalpliliğini isbat eden hikâyelerle doludur, fakat onun ne kadar halkçı, fukarayı düşünen bir hükümdar olduğunu göstermek için ihtiyar saatçının şamdanlarını satması kifayet eder.

ATA'nın bulutlara karışan resmi

Ankara Eğleniyor:

GAZİ ORMAN ÇİFTLİĞİNDE

●

Yazan:
R. G. ARKIN

●

Gazi istasyonunda tren bekleyenler

İstanbul - Ankara yolculuğunu gündüz yapanlar, Etimesuda gelinceye kadar gece ile kucaklaşırlar. Etimesudu geçince, karanlık içinde, Ankara ufuklarında bir yıldız farkedilir. Her gece, gökte parlayanlara benzemiyen bu yıldız, tren dönemeçlerinde kaybolur, tren istikametini bulunca, tekrar görünerek gemici fenerini; istikamet değiştirmeyen trene bir meşale oluşiyle de Çobanyıldızını andırır.

Yorgunluğun verdiği mahmurluktan uyanan her yolcu « bu yıldızı tanıyorum » derken, başını önüne eğerek cümlesini tamamlar: Atatürk.

Bilen bilmeyene öğretir, bilmeyen öğrendikten sonra, eski bozkırın, yeşil, Ankaraya devroluşunun ilk şahidi olan Gazi Orman çiftliği ile Ankara hakkında duyduklarının takviyesini hissetmeye başlar: Gazi çiftliğinde, en yüksek noktaya Atatürkün, elektrikle çizilmiş bir resmi, Ankaranın en mükemmel mesire yerinin en orjinal hususiyetidir.

●

Cebeciden bir (Çiftlik) bileti aldım. Hava sıcak, hafif bir rüzgâr da olmasa güneş yakacak. Tren bütün manasile hıncahınç, Ankarada Ankaralılar pazar günlerini Kayaş, Mamak, Baraj ve yahut ta çiftlikte geçirirler. Plâja düşkün olanlar İstanbul plâjlarını özliyenler Karadenize girmek üzere Çiftliğe giderler. Saydığım mesire yerlerinin en çok halk toplayanı da çiftliktir. Bir pazar günü Çiftlikteki insanları saymağa kalksak, eminim ki elli binden aşağı düşmez.

Ankara yazın boşalır, herkes İstanbula akar, diyorlardı. Boşu bu ise, dolusunu hesap edin. Hem ne boşalması, İstanbula giderken böyle diyenlere hak verdim. Zira trenimiz adamakıllı dolu idi. Bir hafta sonra Ankaraya dönüşümde hak verdiğim sözü haksız buldum. Zira trenimizde oturacak yer bulmak zordu.

Çiftlik yoluna Cebeciden hareket e-denler arasında 2 kadın, 2 erkek konu-masına kulak misafiri oldum. Birisi A-karalı, diğeri Ankaralıya misafir oldu- anlaşılan bu iki aileden şunları dinledi-

— Her pazar böyle Çiftlik kalabal- olur.

— Hattâ daha kalabalık. Saat şimdi 2 Bu saatte herkes evindedir. Saat 4-5 de sonra bu trenlere binmek zorlaşır.

— Bu kadar güzel bir yer mi?

— Efendim, güzelliği pek güzeldi- Nur içinde yatsın; Atamız çiftli- yaratarak Ankaraya başka bir güze-lik verdi. Marmara sahilinde oturanl- Ankaradaki Marmaranın şeklini ve va-yetini görerek bir Ankara birasını içme- için Çiftliğe gelir. Karadeniz uşakları- hemen hepsi: « şu bizim Mapavri A-

Yüzücülerden bir gurup

Karadeniz yüzme yarışında son safha

arada da varmış. Hele bir yol İrizeye aralım. Haçan Sürmeneli Recep te gese birer fıçı da Ankara birası boşaluk da...» diyerek Çiftlik Karadenizine ider.

Yaşlı başlı görünmesine rağmen taklitrile şakacı bir zat olduğu belli olan mi afirperver adam sözüne devam ediyor:

—Bizim gibi Ankaralılar da orman ha se gelen ağaçlar arasına postu sererek ağaçlardan, armut gibi dökülen şarkıların, algıların sesile keyiflenir ve biraları bo- altırız.

— Hep bira diyorsunuz. Ankara rakı ullanmıyor galiba.

— Kullanır ama, Ankaranın meşhur Çiftlik birası varken, rakıya pek yaklaşılıyor da. Sonra ne söylüyorum. Ha, evet. Bir de Çiftliğin meşhur bira parkı var. Bu gün oraya gidelim, oturalım. Ankaralılar aile, takım taklavatı toplıyarak, bir parça da yiyecek, çerez kabilinden eşyayı larak bu parkta otururlar. Garsona bir çı, bir şişe veya bir duble getirterek mükemmel müzik dinler, danseder, geç akte kadar eğlenirler.

Tren Fişekhane istasyonuna kadar gelmişti. Buradan da Bay ve bayan bir kaile, Gazi Enstitülü grup aldık ve Çiftliğe geldik. İstasyon tren gibi kalabalık. Karadenizde mıntaka yüzme müsabakaları r. Evvelâ oraya gitmek lâzım, ağaçla gölgelediği asfaltı adımlıyarak ve te de bütün Çiftliği keskin bakışlariyle kuklıyan Ebedî Şefin portresini adımbaşı usla gibi kullanarak Marmaraya çıktık. Marmara, belki vaktin erken olmasından, alabalık değil. Belki de halk bira parkı, Karadenizi daha çok tercih ediyor. Bira birayı en az 20 kuruş ucuza içecek, em de müzik plâktan ibaret.

●

Karadeniz havuzunun etrafını binlerce deniz meraklısı çevirmiş. Bir bakışta ekserisini erkek teşkil ediyor. Ankarada nufusun çokluğunun erkekte olduğunu burada farkettim.

Yüzme yarışları çok büyük bir alâka toplıyor. Denize susayan halk boy boy yüzme yeri olan Karadenize karabatak gibi dalıp çıkıyor. Çıkanlar sun'i kumluğa koşuyorlar. Neşeye, eğlenceye payan yok. Karadeniz dalgalı olurmuş, bu Karadeniz de neşeli.

— İstanbul plâjları güneş altında. Burası gölgelik. Orada su içenlerin tuzdan midesi bulanıyor, burada yutanlara birşey olduğu yok, gibi basit muhakemelerle denizin zevkini tatlı suyun zevkinden üstün tutmamak istiyorlar. Mükemmel plâjların hususiyetleri ne ise, Karadeniz yüzme havuzunda da bunlar var. Yüzme bilmeyen veya hiç yüzmek istemiyenler de sıralara veya gazinoya oturarak yüzenleri seyrediyor ve eğleniyorlar.

●

Marmaraya döndük, İnsanın öyle anları oluyor ki içlerindeki his tabiatın her cansız mahlûkunda da görülüyor. Meselâ şu anda ben Marmara köşkünün boynunu bükük buldum. Birkaç sene evvelini hatırlıyorum. Buranın neş'esi, kalabalığı ne idi. Şimdi şu köşkün sessizliği ne. Köşk Atasına hâlâ matem tutuyor. Şimdi anlıyorum, Marmaranın ıssızlığının sebebini...

Marmarada istasyona inen kısmın orman hâline gelmiş her ağacı bir aileye sığınak olmuş. Grup grup gölgeliğe postu serenler, çay pişirip içenler, yemek yiyenler, uyuyanlar, sokak fotoğrafçısına Çiftlik safasının bir hatırası olmak üzere

— Arkası 25 inci sayfada —

Atlamaya hazır üç genç yüzücü

Bir genç atlamada

Harbiyeden bir genç Karadenizde atlamada

Karadeniz havuzunda heykel Ana ve canlı Çocuk

Bira fıçıları arabalarla masalara taşınır...

Bira parktan bir görünüş

HAYAL

— *Başı 9 uncu sayfada* —

vücuttu bu... Genç kızın yeşil gözleri yarı kapalı, güzel ağzı yarı açık, beyaz boynu bir kumru göğsü kadar güzeldi. Dolgun göğsü bütün erkekleri kıvrandıran bir güzellikle dalgalanıyordu. Hiç görülmemiş bir alkış tufanile tango bitti. İkinci bir alkış gene ayni tangonun çalınmasını istiyordu... Ve Hayal hiç nazlanmadan tekrar tangoyu söyledi.

O gece öyle takdir, güzellik, ıstırap ve neşeyle geçmişti. 15 gün sonra idi. Hayalin ta küçükten beri ayrılmadığı ve kardeş gibi sevdiği Leman, genç kızın Şişlideki beyaz apartmanının merdivenlerinden hızla çıkıyordu. Hayalin üstünde siyah bir ropdöşambr vardı. Açık yakasından güzel göğsü ve boynu görülmemiş bir güzellikle meydana çıkmıştı. İki arkadaş kucaklaştılar. Leman çok heyecanlı idi. Siyah gözleri iki alev parçası gibi yanıp tutuşuyordu.

— Hayalciğim, diyordu. Şimdi sana herşeyden evvel şunu söyleyeyim: evleniyorum, çok uzaklara gidiyoruz. 15 güne kadar yolculuk var. Senden ayrılacağım Hayal, bilsen ne kadar müteessirim. Fakat niçin senin güzel yüzün böyle manolyalar gibi solgun, nen var?

Hayal çok dalgın, yeşil gözleri yaşlarla buğulanmış.

— Hiç diyor. Hasandan mektup yok.

— O zamandanberi yok mu?

— Evet, hiç bir haber yok, ben de yazmıyacağım, inat ettim. Leman, senin gitmene nasıl sıkıldım bilsen, sanki dünyada yapayalnız kaldım. Hayal hıçkırarak ağlıyor. Siyah saçları bir yığın halinde dağınık ve perişan.

***

Üç sene sonra Lemanın Antalyadaki yeşil köşkün kapısı hızla çalınıyor.. Postacı küçük bir paketi genç kadına uzatıyor.. Leman heyecan içinde paketi açarken içinden bir mektubun yere düştüğünü gördü. İnce parmakları heyecanla titreyerek açtı. Mektup kısa yazılmıştı.

«Leman Hanımefendi!

Sonradan günahsız olduğnu anladığım bu muazzez ölünün tek vasiyetini yapmak benim için ne mukaddes bir vazifedir, bilir misiniz? Onun hayatını taşıyan bu defterin size verilmesini isteyen Hayal, öldü. Hayalin ölümü bir dünyanın yıkılması kadar feci birşey.. Hürmetler. Yusuf Kenan „

Lemanın ince yüzü sararmış, elleri titreyerek küçük defteri kaplayan ince kağıdı hızla yırttı. Çok güzel siyah bir defterdi bu. Yaldızla işlenmiş parıl parıl yanan bir yazı defterin ortasında ağlıyordu sanki «Hayatım».

Hayalin defterinden:

"Hayatta ıstırap çektiğimi kimse bilmesin istiyorum, fakat imkânı var mı? Yüzüm iki damla gözyaşının bile aktığını meydana çıkaracak kadar ince.. Hayatımı yazmak.. bu, aklımabile gelmezdi.. Fakat Şimdi anladım ki insan betbaht ve zavallı olduğu zaman def ferden bir arkadaşa ihtiyacı varmış. İnsan acı saatlerinin her dakikasını şu beyaz sayıfalara ne çılgın bir hevesle gömmek istermiş meğer... Babamın ölümünü hatırlamıyorum. Çok küçükken ölmüş. Çok zengin ve kimsesiz olan dayım, annemle beni koltuğunun altında uzun müddet yaşattıktan sonra öl İlk acı gözyaşlarım dayımın ölüsün üstüne aktı.

Dayımın ölümüne dayanamayan vallı annemin de bir sene sonra ök benim için dayanılmaz bir ıstırap muştu. Hayatta yapyalnız, dadım ve b kalmıştık Dayım bana biraz fazla para bırakmıştı. Amerikan kollejini tırdikten sonra mektebin her taraf çınlatan sesimin çok güzel olduğu şöyliyen hocalarımın ısrarile Kons vatuyara girdim... Ve onu da bitirdim. İçimde çılgın bir heves vardı: çalışmak.. Esasen param da bitiyordu. Konservatuardan çıktığım zaman 21 yaşında, aşk nedir bilmeyen mağrur bir kızdım. Gururumun bu kadar yüksek oluşu bazı erkekleri intihara bile sürükledi. Bence bir kız tamamile gurur demektir. Onun yeğâne silâhı odur. Konseratuvarı bitirmeme dört ay vardı. Yolumun üstüne çıkan erkeklerden yeğâne beğendiğim. Her gün onun parlak üniforması ve ışıl ışıl yanan ateş gözlerile

ıpılaşırdım... Fakat o tutuşan bakış- altında yanmamak için nerelere ;aağımı bilmiyordum. Yalnız bir- ;i biliyordum.. Ondan kaçmak. Bir k taliplerim vardı. Dadıma hepsine] cevabı vermesini ısrarla söylerdim. ıdım da üzülür, dururdu. Hasanın, yolu- ın üzerinden birkaç gün kayboluşu ıde ne kadar büyük inkisarlar doğur- . Aynada saatlarca kendimi tetkik er: "Çok güzelim, derdim. Hasanın ni çok sevmesi lâzım» iki aydır bana ; şeyler söylemek isteyen Hasan en ıayet: "hayatına bir güneş gibi doğdu- mu, bensiz yaşayamıyacağını„ herşeyi lattı, anlattı; ben ne kadar dinlemek ıemedimse de gayri ihtiyarî onun güzel sine bütün mevcudiyetimi kaptırmış, ıılarım çatılmış, onu dinliyordum. Ba- ının ucunda tatlı bir su gibi çağlayan ı sesin sahibine:

— Hayır, dedim. Benden uzaklaşın. ın kimseyi sevmiyorum, sevmek te is- mem.

Hasan hafifçe güldü.

— Fakat bir gün seveceğinize e- ınim. Hem çok eminim Hayal hanım. ni sevmeyin fakat benimle anlaşma- söz verin...

Erkeğe ıstırap çektirmek en çok ık aldığım şeydi. Onun bir defa kar- ıda ağladığını görebilmek benim için ı doyulmaz saadetti. Ona ıstırap tirmek, kendisini çok seveceğime ın olan Hasan'ın bir kız için acı ımasını öyle istiyordum ki.. Bu ıdiğim de oldu. Bir akşam üstü ıdaşlardan ayrılmış, eve geliyordum. ıva kararmıştı, içimde coşkun bir ne- ı vardı. Gözlerimin içi gülüyordu. Çok ıktan bana doğru, Hasan'a benzeyen inin geldiğini görür gibi oldum. Her imale karşı yolumu değiştirdim. Beş kika sonra arkamdan bir ses işittim. ı Hasandı.

— Ne var, dedim. Benden ne isti- ısunuz?

Hasan'ın güzel siyah gözlerinde ılamasını istediğim gözyaşları vardı. ılıyordu.

— Beni dinleyiniz, diyordu. Eğer ni sevmiyecek olursanız. (Gizli cebin- ın zehir olduğunu anladığım bir şişe ıardı„ bana göstererek.)

— Evet, aksi takdirde bunu içeceğim.

Dudaklarımdan, zabttedemediğim ğın bir kahkaha koptu.

— Oh dedim, beni bununlamı tehdit iyorsunuz.

Ve en nihayet anlaştık. Ben de u seviyordum. Hasanla aylarca deli bi seviştik. Ne çılgın, ne bitmez ıkenmez bir sevgiydi bu. Hasanın üç içük, bakılmağa muhtaç kardeşleri ırmış, annesi hasta bir kadınmış, bana ıları ne acı anlatıyordu. Artık karar vermiştik. O, şark hizmetini bitirdikten sonra evlenecektik. Bana çalışma, di- yordu.

—Buna karışma Hasan, dedim, çalış- mağa ihtiyacım var. Herşeyime "peki„ diyen Hasan onada "peki dedi, sen bilirsin.»

Ağustos 1:

Hasan gideli beş ay oluyor. 3 Ay- dır muntazaman her gün mektup yazan Hasandan iki aydır bir haber yok. Yok- sa Hasan, her sevgili gibi sen de beni unuttun mu... Yok Hasan, bu nasıl olur, senin beni unutman bir dünyanın yıkıl- ması kadar feci ve görülmedik birşey... Koca bir dünya yıkılırdı Hasan fakat... Fakat herşeyden mukaddes olan sevgi- mizin yıkılması.. bunu düşünemiyorum ve hafızam almıyor... Böyle Hasan, beni unutsun, ne acı birşey bu, çok acı. .

14 Eylûl:

Karşıma bir adam çıktı Yusuf Ke- nan. Bu ince adam Hasana benzemiyor. Onun asker ruhu bunda yok... Bir te- sadüf bizi karşılaştırdı... Ve büyük bir otelin orkestra şefi olan bu mağrur adam benimle evlenmek istediğini söy- lediği zaman gururum, Hasanı düşün- meğe mani olarak "Peki„ dedim. Ve beni unutan vefasız, Hasanı unutmak için neler çektim, neler...

Teşrinevvel 3:

Çok mesudum, Hasanı unuttum. Ke- nan bana tam koca olacak bir adam- mış meğer, sevgimi iptal ettim, beni unutan adamı unuttum, içimde alev alev yanan onun ateşini külledim.. Onu büs- bütün söndürebilsem... Benden mesut kimse olmıyak...

Teşrinisani 5:

Kocamı seviyorum... Ve anne olu- yorum... Çok mesudum.

Temmuz 6:

Artık anneyim, altın başlı bir çocu- ğum var. O ateşi içimden en nihayet attım.. Anne olan bir kadın mazisini düşünemez artık.. Kocamı, evimi hele çocuğumu okadar çok seviyorum ki.. Bütün neşemi çocuğumla paylaşıyorum. İyi ve mesut günler yazılmazmış...

Dört sene sonra: Meğer hayat te- sadüflerle doluymuş... Defterim, gene sana koşuyorum... Bu yalnız sefil o- damda senden başka bana yakın hiç- bir şey yok, nekadar mesuttum. Şimdi bu ıstırap yağmuruna niye tutuldum... Bir gece idi, kacamın isararile gene (B...) Otlinde bir şarkı söyleyecektim. Çocuğumu evde, mürebbiyesine bırak- mıştım. O gün sabahtanberi hep otel- de, şarkının provasını yapıyorduk. Ço- cuğuma okadar düşkündüm ki ondan bir an ayrılamıyordum... O gün her saat telefonla oğlumu soruyor.. mürebbiye- ye, onun yanından ayrılmamasını sıkı sıkı tembih ediyordum. Çünkü çocukta hafif bir neşesizlik vardı... Bazı tesa- düfler meğer ne büyük felâketler do- ğurırmuş... Otelin salonu bu gece oka- dar dolu ki bu, kalabalık içinde tanıma- dığım simalar pek çok... Fakat bütün gözler bende, o gece üzerimde siyah lame üzerine işlenmiş pullu bir tu- valet vardı... Omuzlarım açık, göğsüm bembeyaz ve meydandaydı. Elbisemin siyah parlaklığı yüzümün beyazlığını ve gözlerimin parlak rengini daha çok meydana çıkarıyordu.. Kocam yanım- dan bir an ayrılmıyor, benimle iftihar duyduğunu bazan kulağıma fısıldıyor. Hafifçe gülüyor:

— Hayal diyor, sen bu gece çok tehlikeli olmuşsun. Beni korkutuyor- sun.

Benim yüzüm gene gülücüklerle parlıyor. Şarkımı söyledikten sonra coşkun bir alkış fırtınası içinde beni bekleyen masama ilerlerken yolumun üzerine çıkan uzun boylu, siyah gözlü fakat hasta bakışlı bir adamın bana çok dikkatlı baktığını gördüm. Ben de, bana kendini göstermek isteyen, masasının başından kalkıp kolları iki yana sark- mış, hafifce sallanan bu adama dikkat ettim Of..... meğer hafızamdan çıkma- yan bu gözlerin sahibi, beni unutan ve benim de artık unuttuğumu sandığım Hasanmış.... O, bana ilerlerken ben ba- şımı aksi istikamete çevirerek masama koşuyordum... Arkamdan onun sesi ku- laklarımı dolduruyor... Kalbime dolan bu ses beni bambaşka bir âleme sürüklü- yordu sanki.., Nihayet masaya yak- laşmadan önümde durdu ve yolumu kesti. Dudakları titriyordu:

— Hayal diyor, beni unuttun mu..

— Bunu soran sen misin? dedim.. Çekil karşımdan Hasan, sen içimde ça- murlanmış bir mevcudiyettin, çekil ar- tık, tertemiz olan içimi varlığınla kir- letme..

insanların son yalvarışları vardı. Göz-

Onun gözlerinde, idama getirilen

lerinin içi yaşlarla dolmuş..

— Çekil Hasan diyorum, ben evli bir kadınım..

Onun, çok sevdiğim dudaklarında acı bir tebessüm kıvrıldı..

— Ya ben, dedi, ben de senin uğrun- da yok olmuş bir adamım. Çok peri- şanım Hayal.. Beni biraz dinlesen..

— Buna imkâm yok. Sen delirdin mi, beni unut artık....

Biz farkında olmadan salondan dı- şarı, bahçeye açılan bir holün içine gir- mişiz, etrafımızda tek tük garsonlar- dan başka kimse yok, Hasan yalvarı- yordu:

— Hayalı, biraz bahçeye çıkalım..

Farkında olmadan maziden gelen bu sese uydum. Ve bahçeye çıktık.

— Hasan dedim, çok tehlikeli bir vaziyet buradan uzaklaş.. Kocam görürse..

Onun yüzü avuçlarının içinde, hıçkırarak ağlıyordu. Hasanın ağlaması... Hem hıçkırarak ağlaması... Oh Allahım, bu nasıl olur.

— Peki, benden ne istiyorsun? dedim.

Başını kaldırdı gözlerinden dökülen yaş damlaları esmer yanaklarından kıvrılarak akıyordu.

— Bu gece dedi, bana gel, evim şuracıkta, sana anlatacak okadar çok şeylerim var ki. Seni aldattığımı zannederek beni hatırlamak bile istemiyorsun.. Fakat Hayal, öyle değil, sana mektup göndermediğim zaman Kürtlerin bir kurşunile yaralanmıştım. Tam beş ay hiç kıpırdamadan yattım. Ve sen de beni aramadın. Bilirim, senin gururun beni aramana manidir.

Biz böyle görüşürken karanlıklar içinden bir garson bize doğru geliyordu:

— Hanım, efendi sizi, telefondan istiyorlar.

Ben heyecanla :

— Peki, şimdi geliyorum, dedim. Hasana elimi uzattım.

— Gidiyorum Hasan. Beni arama artık. Birleşmemiz mukadder değilmiş neyapalım mukadderat. Fakat çok mesudum.

Hasan inler gibi gecenin sessizliğine, içinin acılarını boşaltıyor sanki.

— Ben de çok betbahtım Hayal, diyor. Seni iki saat sonra (B...) bahçesinde bekliyorum.. Muhakkak gel, beklerim.

Ne kadar özlemişim meğer.. Ona acıdım... İçimde söndüğünü zannettiğim ateş onun çok sevdiğim gözlerinin rengile tekrar parladı.

— Peki dedim, bekle, iki saat sonra geliyorum. Uçar gibi telefona koşuyordum.

— Alo.

— Benim, hanımefendiciğim.

— Peki, ne var, ne istiyorsun?

— Efendim, çocuk birden ateşlendi. Sizi istiyor hararet birden 39 za çıktı. Ne yapsam aceba.

Ben şaşırmıştım.

— Hiçbir şey yapma, ben şimdi doktorla geliyorum. Yanından ayrılma.

Kenan benim rengimin sarılığından korkmuş olacak ki:

— Ne var Hayal, rengin sararmış.

— Şimdi telefondan geliyorum. Dinçer birden hastalanmış. Ben bir doktorla hemen şimdi eve gitmeliyim.

O da birden şaşırdı, oğlunu okadar seviyordu ki:

Peki, ben şimdi bir doktor bulurum. Sen doktorla gidersin. Benim de işim biter bitmez gelirim.

Otomobilden bir ölü halsizliğile dışarı çıktım. Bu gece içimde nekadar ağlasam hiç bitmeyecek gözyaşları vardı. Hasana söz vermiştim. Ya çocuğum ne olacak.. Onu hasta nasıl bırakıp gideceğim. Of... Bu ne böyle, ne oluyorum ben.. Yolumda bir karanlık görüyorum sanki.. Çocuğum ateşler içinde yatıyordu. Beni görünce kalktı. Yüzü fazla hararetten kızarmıştı. Sarı altın başını göğsüme koydu.

— Canım oğlum, nen var?

Ben ağlıyordum. Kollarını boynuma doladı:

— Ağlama benim güzel annecim. Hiçbir şeyim yok, bu gece hem babam, hem sen yoksun diye uyuyamıyorum. Hem, sen beni şarkı söyliyerek uyutuyordun. Bu gece senin güzel sesini duymadım diye uyuyamıyorum.

Gözlerimden akan yaş damlalarını küçük parmaklarile siliyor. Gülüyor:

— Sen ağlarsan ben hasta olurum anne, diyor.

Çocuğun koltuğundan dereceyi çıkaran doktorun biraz sonra anlında derin bir çizgi belirdi.

— Ne var doktor dedim hararet çok mu.

— Evet dedi, 40. Eyvah, oğlum hastaydı. Doktor birçok dinledi. Çocuğun müthiş soğuk aldığını söyledi.

— Ehemmiyetli bir hastalık değil fakat çok iyi bakın, diyordu. Bir iki reçete yazdı ve gitti. Ateşinin azalması için başına sirkeye batrılmış havlular koyuyordum. Bunu bir buçuk saat kadar yaptım. Ateşi 40 tan 38,5 ğa inmişti. Çocuğum derin bir uykuya dalmıştı. Çok perişandım. Hasan beni bekliyordu. O zavallı çocuğa da acıyordum. Ona gidip çocuğumun hastalığını söyler gelirim demiştim. Hizmetçiye tembih ettim. «Sakın yanından ayrılma, ben şimdi geliyorum». Üzerimde müthiş bir heyecan vardı. Kız bile bana hayretle bakıyordu. Bir otombil bulup atladım. Bahçeye gittim, Hasan beni bekliyordu.

— Geldim, fakat gidiyorum; dedim, çocuğum hasta, hem çok hasta.

Masasında iki üç tane rakı şişesi duruyordu.

— Bunlar ne, dedim.

— Ben hep böyle içerim, acılarımı unutturur. Hayalimle başbaşa kalırım, dedi. Çok acı konuşuyordu. Bana az zamanda birçok şeyler anlattı. Kabahatin bende olduğunu anladım.. Meğer Hasan beni unutmamış.. Benim için bir deli vaziyetine gelen Hasana acıdım. Yarın çok uzun bir seyahate çıkıyormuş. Saate baktım, evden ayrılalı bir buçuk saat olmuş.

— Biribirimizi unutmağa çalışalım Hasan, dedim.

Ondan ayrıldım. Evime çabuk gitmem için şoföre rica ediyordum. İçimde tuhaf bir ürkeklik vardı. Kapının ziline, parmaklarım titriyerek bastım. Biraz sonra hizmet i ağlıyarak kapıyı açtı.

— Ne ağlıyerdun, dedim; oğlum nasıl; oğluma birşeyler mi oldu. Ağlıyordum, bir feläket vardı. Hızla merdivenleri çıkıyordum. Baktım, kocam çocuğumun odasından çok perişan bir halde çıkıyordu. Beni görünce dudaklarını büzdü. İğrenç birşeye tiksinir gibi yaptı.

— Alçak dedi, nereden geliyordun? Bunu bana, beni öpmeğe kıyamıyan Kenan söyliyordu.

— Ne var, dedim.. yalvarırım söyle, oğluma birşey mi oldu.

Kollarımı ona doğru açmıştım. Odaya girmek istiyordum.

— Çıki bu evden dedi, nereden geliyorsan oraya git.

İnler gibi.

— Evlâdının katili olan ana.

Bunları bana Kenan söyliyordu.

— Sen evlâdının ölümünü bile görmiyecek kadar günah işledin. Seni gözüm görmesin, bu evden şimdi çık, nereden geliyorsan oraya git.

Ben bir külçe halinde oraya yığıldım. Oğlum ölmüş ve ben kovuluyordum. 2 saat sonra hizmetçi bana herşeyi anlattı, meğer ben gittikten sonra çocuk kalkmış, beni aramış kız "annen odasında yatıyor, bir şey mi istiyorsun Dinçer„ demiş. Çocuk kızdan içinde yanan harareti söndürmek için limonat istemiş, o da ona limonata yapmak için aşağı inmiş, çocuk o ateşle kalkmış, bütün odaları dolaşmış beni bulmak için. Bulamayınca aşağı inmek istemiş. O ateşli vaziyette iki merdiven indikten sonra ayakları titriyerek mermer merdivenlerden aşağı yuvarlanmış. Beyni parça parça bir hale gelmiş. Her şeyden çok sevdiğim evlâdım ölmüş.. Bu nasıl olur Allahım..

3 Şubat:

Benim için artık yaşamanın manâsı yok. Yaşamak için ümit lâzım. Yaşamak için kuvvet ve istinatgâh lâzım. Dayanacak hiçbir yerim yok... Ölüm! Seni bir saadet gibi bekliyorum. Neredesin. Ben Kenanın nazarında artık ölmüşüm, beni görmek istemiyor.

8 Şubat:

Bu gece kararımı verdim. Ebediyete intikal edeceğim. Koca hayat, karşımda duran şu bir yudum şeyle sönüp gidecek... bir Hayal ölümüş, ne olacak.. Dünya yıkılmıyor ya... Beni affet Allahım. „

Leman hıçkırarak defteri kapıyordu.

No. 11

— Belki de, çünkü nihayet bir insanım. Lâkin ayna da büyütüp güzelleştirmez ya..

O mütemadiyen söylüyor ve ben ağacın gövdesine dayanmış, onu dinliyordum. Biran geldi ki onun şeffaf gözleri bulanmış, güzel çehresi kıpkırmızı, ateş kesilmişti. Bir zaman büsbütün üstüme eğildi. İnce dudaklarının yüzünün sıcaklığında titrediğini hissettim. Belime dolanan kolları arasında vücudum ateşler içinde yanarak kıvranıyor, dimağım ne kadınlığımı, ne mevkiimi düşünebiliyor, sadece dudaklarından dudaklarıma geçen ve kalbime kadar sızan harareti en şehvî bir lerzişle vücudumu, bütün çerçevelerine varıncaya kadar yakıyordu.

Bu iki dakikalık fırtına içinde onu tamamen üstümde hissettim. Etlerim tutuşuyor ve kemiklerim birbirine geçer gibi oluyordu. Titriyen parmaklarımı dağınık sarı saçlarının arasına soktum. Onunla sevgililerin ilk gecesinde olduğu gibi kaynaştık. Bu kasırga, bu tayfun içinde ne kadar zaman geçti, bilmiyorum. O, üstü başı perişan, saçları dağılmış yorgun olarak yanıma uzandı. Ben vücuduma giren ağrılarla halâ yattığım yerdeydim. Bana yeni bir hayat başlangıcı olan şu bir saat içinde onunla Sabri gibi, fakat daha şedit kan, ruh, sevgi rabıtalariyle bağlanmış bulunuyorduk. O bir aralık:

— İclâl! diyordu. Biliyor musun, bu, evlilik hayatından çok daha tatlı.

— Senin için belki

— Senin için de öyle. Kalbe kelepçe vurulmaz ya.. Sabri nihayet senin vücuduna hükmedebilir. Ruhun ise daima saklı.

— Sen ondaki hassasiyeti bilmezsin Fikret. Senin ruh dediğin seyyaleyi o, benim gözlerimde imlâ suretinde tebellür ettirir. Bugünkü günahımla onun karşısına nasıl çıkacağım bilmem..

— O Malkara'da değil mi?..

— Evet, fakat üç gün sonra gelecek

— Ne çıkar, o gelinceye kadar biz birbirimizin olacağız ya..

— Bu biraz müşkül Fikret.

— Neden?..

— Tekirdağının nasıl bir yer olduğunu biliyorsun. Burada dillere düşmek benim için ölümdür.

— Sabriye çok görmediğin üç senenin üç gününü neden bana çok görüyorsun İclâl..

— . . . .

— Cevap versene, niçin susuyorsun?..

— Fikret, sen çocuk gibisin. Üç seneni verdimse, o benim meşru erkeğimdir. Fakat bugünkü günahımız doğru mudur söylesene? Ben kalbim için kendimi ve bütün bir yuvayı feda ettim. Sen nasıl oluyor da bunu takdir etmiyorsun. Heyecanlarından sıyrılarak biraz düşün Fikret. Bu sırrın çözülmesi beni öldürmeğe kâfi geleceği halde, ben yine kalbimin arzularını kabul ettim. Ve mademki bu bir kere oldu, onun devamını da kabul edeceğim.

— İclâl, bilsen nekadar mesudum.

Böylece, saatler bize birer yudum eksir sunarak, rüzgârın önüne katılmış, bütün bir baharı renginde kaybeden solmuş yapraklar gibi uçup gittiler. Ve biz bu rüyanın yaklaştıkça uzaklaşan hudu'ları içinde kâh kulaklarıma bülbül sesi gibi gelen ağustosböceklerinin bitmez tükenmez yaygarasiyle, kâh saadetimizin ıtrı diye bütün göğsümüzü doldurduğumuz baygın kekik kokusiyle her saniye bir parça daha sarhoş olarak kendimizden geçtik. Ben bu günü bütün günahiyle kalbimin bir köşesine sakladım. Diğer iki günüm yine onunla beraber geçti. Kısacık ömrümde gizli aşkın doyulmaz lezzetini bana bu üç günün heyecanı duyurdu. Bir yudumda içip bitirdiğim üç yılın buğulu saadeti, üç günün yakıcı fakat haz verici tadında kaybolup gitti.

***

Onunla konuştuk. İstanbula beraber gideceğiz. Kaç gündür göğsümün içi iki büyük sevinç kaynağının taşan ifratiyle dolup boşalıyor. Kalbimin, her geçen günle genişliyen bu saadete dar geldiğini zannediyorum. Ben ne kadar çılgın oldum Yarabbi... Uzlete çekilen ruhumun bir gün böyle ihtiraslarla yuvarlanıp şedit kalb ağrılarına kadar varacağını nasıl tahmin ederdim. Şimdi düşündüklerime ve kafamda uçurumlar gibi derinleşen suallere kendim bile cevap veremiyorum. Üç yılın saadetine doymıyan bir açgözlülükle bu ne olacağı meçhul, gayri meşru kollara nasıl atıldım?.. Onu seviyor muyum?.. Seviyorsam bile bunu kalbimde gizlemek mümkünken niçin zaaf göstererek onun arzularının esiri oldum.

Onu daima sevecek miyim?.. Kimbilir belkide evet. Lâkin aksini kabul etmek benim şimdilik işime gelmiyor. İnsanların mukadderatı ilâhî kudretler tarafından tayin edilir. Bunu bildiğim halde neden düşünmek istemiyorum..

Çünkü bedbaht olmaktan korkuyorum. Halbuki bir gün onu kabul etmeğe mecbur olmıyacak mıyım... Kocam nasıl olsa bunu hissedecek. Zaten bu gün yüzüme karşı söyledi. Üçümüz atlarla Barbarosa gitmiştik orda, yeşil çimenlerin üstünde geçen saatlerin birinde Fikre'in muvakkaten yanımızdan ayrılmasından istifade ederek:

— İstanbula ne zaman gideceksin? diye sordu...

İçimden kendi kendine gelen bir istikrah asabiyetiyle ona cevap verdim. Zavallı adam vurulmuşa döndü... Üç uzun sene saadet sunayım diye en kederli anlarında bile bana gülümsiyen gözler şimdi ağlıyor gibiydi.. Ben aşkın ilk tılısımlı manâsını o kestane rengi gözlerin ifade ettiği şiiride okudum. Bunu inkâr edemem... Ah, ne yazık ki hissiyatıma mağlûbum, onu istemiyerek kırıyorum. Kalbim bu iki katlı ağırlığı çekemiyecek kadar yüklü. Ve ne yazık ki zavallı kocam benden halâ bir şeyler bekliyor...

Bu günkü kavgamızın onu ne kadar harap ettiğini Fikretin tekrar yanımıza döndüğü zaman hissettim... Ve anladım ki ,ben artık bu adamı sevemiyeceğim. Ona sadece saygıyle, kuru bir dost sevgisiyle bağlı kalacağım... Ah, insanlarda bu kalb denilen küçücük et parçası olmasa. Adamı tabiatın bir işaretiyle bedbaht ve bazan da bahtiyar eden gönül dediğimiz meçhul ve his dediğimiz duyuş olmasaydı, o zaman bunların esiri olan insanlar ne bambaşka bir saadet içinde yaşayacaklardı kimbilir. Bütün bunları defterime yazarken kendi kendimden utanıyorum. Sanki kocamla karşı karşıya imişim gibi yüzüm kızarıyor. Çünkü ona istemiyerek ve beni ne kadar sevdiğini bildiğim halde ihanet ediyorum... Onun ağzından her dakika:

— Hiyanet: Beni en can alıcı yerimden yaralamıya vicdanın nasıl razı oldu?.. Saadetin için sarfettiğim hayatî fedakârlığa karşı böyle mi mukabele edecektin?.. Sözünü bekliyorum... Ve her dakikayı onun karşısında ezilip büzülerek yorucu bir kalb çarpıntısiyle geçiriyorum.

***

Kaç gün var ki kocamla dargınız... Sabahları yüzünü görmeden evden çıkıp gidiyor. Akşamları ise ne yediğimiz, ne de oturduğumuz belli. Bir evin içinde iki yabancı gibiyiz... Bazan gözlerime öyle masum, öyle acıklı bakışları oluyor ki, o esnada hüngür hüngür ağlıyarak:

— Beni affet Sabri. Sana verdiğim ıstırabı anlıyorum, diye dizlerine kapanmak ihtiyacını hissediyorum. Fakat her defasında içimde günden güne genişliyen kuvvet bu hisse galebe çalıyor. Ve her defasında hiç istemeden ona karşı daha fazla zalim oluyorum. Zavallı çocuğum. Bahaneler icat ederek kaç defa beni konuşturmak istedi. Kaç iniltiye benzer bir sesle bana:

— İclâl, ben haksızlığı kabul ediyorum. Bu dargınlık bitsin artık, diye yalvardı. Bense hep o gizli kuvvetin teşvikiyle onun karşısında kaba bir mermer hissizliğiyle sükût ettim. Hep onun sevgiye meyyal, saadete muhtaç kalbinde başka başka yaralar açtım. Ve zavallı kocam her defasında yeni bir ümitle avunarak talihine doyacak şafakları bekledi. Bir gün onun başka âlemlerin cazibesine tutulduğunu hissettiği zaman gözleri yaşararak ve sesi titriyerek bana:

— Üç senedir kurmıya çalıştığız saadetin yıkılacağından korkuyorum, dedi. Ve ben onu aldatmak için neler çektim... Bu, epiyçe süren dargınlığımızda Fikret birkaç kere eve geldi. Gizli olarak riya olduğunu söyledikten sonra ona kocamın yanında oldukça soğuk davrandım. Rolümüzde iyi muvaffak olmuşuz ki, kocamda büyük bir itimat sezdim. Bu son dargınlığımıza kadar eski neşesini bulmuş gibiydi. İzzetinefsinden feda ede ede her sabah çaresizlik içinde kapıdan çıkıp giderken bu sabah biraz da kendi menfaatim için ona:

— Sabri, pastaları çabuk gönder. Sen de akşama erken gel, dedim. Azat edilen bir kuş sevinç ve canlılığiyle merdivenlerden adeta koşarak indi. Kocamın gitmesi henüz bir saat olmuştu ki Fikret geldi. Kaç gündür kocamın nüvazişinden uzak kalan dudaklarım öğleye kadar onun dudaklarında kaldı. Beraber yatak odama çıktık. Kocama küskün duran kollarım onu saatlerce sardı. Bazan saadetle ve bazan gözyaşlariyle üstünde gözlerimi yumduğun karyolam saatlerce bu kısacık aşkımızın günahiyle doldu. Karyoladan kalktığımız zaman vakit akşama yakındı.

İkimiz beraber el çabukluğu ile salonu düzelttik; büfeyi hazırladık. Kocam geldiği zaman birdenbire salonu tanıyamaz oldu. Evin içi o kadar değişmişti!.. Kocamın elindeki kendi düşünde aldığı konfeti, serpantin paketlerini açarken içim sızladı. Zanettim ki gözlerindeki elem çizgileri ruhuma ağlıyarak çözülüyor. Zavallı kocam saf ve berrak hayatından çalınan saadeti kendi elleriyle çiçekliyor. Bir başka dalda gonca veren kalbimi armağanlarla satın almak için beyhude uğraşıyor... Bilmiyor ki o et parçası altın teşbihlerle süslense bile yine müebbeden başkasınındır. Ve zavallı kocacığım bilmiyor ki üç yıl ona mabet olan gözlerimin önüne dökmiye çalıştığı saadet nafiledir.

Gece salon misafirle doldu. Kocamın oraya buraya koşarak iş görmesi Fikretle dansetmek için bana güzel bir fırsat zemini açıyor. Ve her defasında onunla beraber kalkıyorum. Onu ilk gördüğüm nişan gecesini düşündüm. O gece de böyle tangonun dönüş figürleriyle bacaklarımı, belimi sıkıyor; kollarında kıvrılan vücudumu daha çok kendine çekerek beni sarhoş ediyordu.

***

Günler, eski âsude günlerim gibi korkusuz, gürültüsüz fakat hazin bir sükûn içinde intizar nöbetleriyle geçiyor. Hergün bir başka özleyiş hissiyle onu bekliyorum. Gelecek diye pencelerde yolunu gözlediğim saatler hayatıma yepyeni heyecan devreleri açtı. Kacamın günlerce devam eden ve siyah bulutlarla kapalı havalardan sonra güneşle doğan sabahlar gibi; kumral kaşlarında dağılan kederlerin tekrar toplanacağından o kadar korkuyorum ki. Bunu görmiyeyim diye onu en yumuşak, en sıcak nevazişlerimle aldatıyorum.

***

İki gün evvel ağabeyim geldi. Sabahleyin henüz yataktan kalkmıştım. Kapının hızlı hızlı çalınmasına kendim koştum. Bir dakika sonra üç senelik bir hasretin nihayete eren çılgın vuslat sevinciyle kucaklaşıyorduk. Gözlerimde her ayrılık gününün katreleriyle toplanan bir damlâ sıcak gözyaşını ağabeyim dudaklariyle sildi. Oturup, çocuklar gibi yüksek sesle ağlamak için kendimi güçlükle zaptettim. Çünkü o, beni her ağabeyin kardeşini sevmesinden fazla severdi. Babam öldüğü zamanler onun kollarına ikinci bir baba ve en candan bir arkadaş gibi atıldım. O bana çocukluk, genç kızlık çağlarımın en yeisli günlerinde şair ruhunun bütün inceliğiyle bir teselli oldu. Ben hayatın ilk içyüzünü onun şiirlerinde okudum. Bu âni baskına kocam da benim kadar sevindi.Öyle ki, öğleye kadar çene çalmaktan ne kocam pijamalarını değiştirebildi, ne de ağabeyim oturup kaldığı koltuktan başka bir yere kımıldıyabildi. Bu sempati havasından uzaklara uçup giden ruhum, vücudumu yalnız bir yığın et olarak onların arasında bırakıyor, bütün dimağım hep o yakışıklı sarışın zabitimde... Hattâ bu samimiyetin devam edecek, ikimize fırsat verecek zamanlarından istifadeyi bile düşünüyorum...

Dün olacak.. Ağabeyimle Sabri

arasında geçen muhavereden yarın gi değimizi anladım. Akşam üstü Fikretin gözünün içine bakıyordum ki dışarı çıksın da bunu ona anlatayım diye. Neyse istediğim gibi oldu. Balkonda Sabriyle ağabeyim hararetli hararetli bir şeyler konuşurlarken o dışarı çıktı. Ben de bir bahaneyle arkasından koştum. Merdivenin altbaşında ona:

— Fikret dedim. Yarın gidiyoruz. Senin daha izin emrin gelmedi mi?...

— Valiyle konuşacağım. Herhalde iki güne kadar gelir. Hem Sabrinin bir şeyler hiss etmemesi için bunun böyle oluşu daha iyi. İstanbula indiğim gün sana mektup yazarım. Beklediğim yere gelirsin, olmaz mı?..

Onunla daha fazla konuşamadık. Hizmetçi kızı istediğim gibi kullanıyorum. Zaten aklı da o ka-dar ermiyor. Yalnız kocamdan korkuyorum.

***

Oh, ne kadar seviniyorum. Bu gün İstabula gidiyoruz. Kocam yalnız kalacağı için müteessir görünüyor. Fakat öyle olduğu halde giderken suhulet görmemiz için de öteye beriye koşmaktan parçalanıyor. Biraz evvel ağabeyimle gittiler. Ben bu kısa yalnızlıktan bilistifade yatak odamda defterimi yazıyorum. Bu miniminicik şey kocamın eline geçecek diye ödüm patlıyor. Ne zamandanberi yapraklarında gizlediğim günahı ifşa edecek korkusiyle onu bucak bucak saklıyorum. Geçen gün unutarak etejerin üstünde bırakmışım. Az kaldı aklımı kaçırıyordum. Bereket versin kocamın odama girmek adeti yoktur. Yoksa benim için herşey biterdi. Defterim elimde; çayır kokusu alan bir kuzu neşeyiyle gözümün önünde İstanbul ufuklarına kadar uzayan Marmaranın gümüşî sathına dalmışım. Sular âsude bir rüya gibi güneşin sıcak ağuşunda mışıl mışıl uyuyor.

Penceremin önünde İstanbul hülyasiyle kendimden geçiyorum. Bizi götürecek vapur ufukta gözüktü. Üç yıl evvel yeni bir yuvaya koşmaktan mütevellit bir acele ile gözlerimde yalınız umumî çizgileri kalan vapuru şimdi çıkardığı dumanlara varıncaya kadar tetkik etmek, sıla hasretinin için için yanan ateşiyle bir an evvel iskeleye koşmak istiyorum.

Bu sabah erkenden İstanbula çıktık. Tophane rıhtımına yan yan sokulmıya çalışan vapurun güvertesinde gözlerimin ilk saplandığı nokta Boğaziçi oldu. Artık yeşil sevimli Bosforuma kavuştum. Küme küme ağaçlariyle uzaklarda birbirine kavuşan şirin sahillerine içimde halâ sönmiyen bir hasretle gözlerimin bütün ufuklarını dolduruncaya kadar baktım. Güneş eflâtun ışıklariyle bu ilâhi beldeye bir renk yağmuru halinde akıyordu. Şehir gürültü ile başlıyan mahmur sabahın tazeliğinde sanki rüyada dolaşırmış gibi koruya doğru yürüdük. Ben etrafıma bakınırken ağabeyim soruyordu.

— Üç seneden sonra İstanbulu nasıl nasıl buldun İclâl?..

— Bilir miyim daha her yer uykuda. Hem etrafımı göremiyorum ki diye cevap verdim. Köprüye geldiğimiz zaman Boğaziçi vapuru kalkmak üzere idi. Bindik. Havanın serin olmasına rağmen yıllardır hasretini çektiğim sahilleri uykuda görmek için ağabeyimi zorla güverteye çıkardım. Vapur mavi suları yara yara yuvama doğru hızla koşuyordum. Bir saat sonra Kiaeçburnuna geldik. Çocukluğumda şikâyetle tırmandığım yokuşu nasıl çıktığımın farkıada olmadım. Üç sene evvel Sabrinin kolunda yeni hayatımın hevesile duygusiyle serçe kuşları gibi sekerek indiğim bu uzun, dar yokuşu şimdi ağabeyimin kolunda onu da sürüklercesine koşarak çıktım. Köşkte beni ilk kucaklıyan annem meserretinden ağlıyordu. Biraz sonra karşımızdaki köşkte oturan Sabrinin annesine gittim. Zavallı kadının dudakları yanaklarımı öperken gözleri olgun arıyordu. Onun gelmediğini söyleyince biçare ağlamaklı oldu. Bu manastıra benziyen münzevi köşkün batî havasını kahkahalarımla doldurmaktan çekinerek oradan ayrıldım. Öğleye kadar diğer komşu köşkleri dolaşmakla vakit geçti.

İstanbula geleli üç gün oluyor...

Sanki bütün ömrünü Anadolunun en kuytu köşesinde görgüsüz, gürültüsüz geçirmiş bir köylü kızı gibi bu muhteşem beldeye uzun zaman yabancı kaldım. Dün ağabeyimle İstanbula inmiştik. Beyoğlunda mağazaları dolaşırken bir çok arkadaşlarıma rasgeldim. İstanbulun hemen her gün değişen hayatı içinde kendimi kaba saba kalmış, incelikleri yadırgayan bir mahluk hissettim. Arkadaşlarım beni bir çok yerlere davet ediyorlardı. Kireçburnuna döndükten sonra akşamüstü kotra ile Rumelikavağına kadar gittik. Gece geçvakte kadar Marmaranın lâcivert sularına düşen parlak ay ışığının karşısında üç senedir kulaklarıma yabancı kalan bülbül seslerini dinledik. Bu akşamüstü yine ağaçların arasından geçen keçiyolundan deniz kıyısına iniyorduk. Karşımıza çıkan postacı ağabeyime iki mektup uzattı. O da:

— Al İclâl Sabriden galiba diyerek bana verdi. Kocamın yazısını tanıdığım için ilk önce onu açtım okudum... Ağabeyim:

— Ne haber diye yüzüme bakıyordu. İkinci zarfın üstündeki yazıyı evvelâ tanıyamadım. Sonradan birdenbire Fikret aklıma geldi. Bir anda bütün vücudum âni bir raşe ile örperdi. Tehlikeli bir dakikada idim. Ağabeyimi meşgul etmek için Sabrinin uzun mektubunu:

— Al oku ağabey diye uzattım. O mektuba dalmışken korku içinde zarfı açtım. Kâğının üstünde ancak üç dört satır vardı. Çabuk çabuk okudum.

« İclâl..

Bu gün İstanbula indim. Bu mektubu sana postaneden yazıyorum. Kısalığından şikâyet etme. Seni yarın saat birde Beyoğlunda Turingpalas'da bekliyorum herhalde gelmelisin. Tekirdağından ayrılmam âni oldu. Yeni bir haber yok. Yarın mutlaka bekliyorum gel. Seni bütün sıcaklığımla öperim...

Fikret.»

Mektubu elimde küçük küçük parçalara bölerken ağabeyim soruyordu:

— O da Sabriden mi?..

— Hayır

— Kimden?..

— Arkası var —

GAZİ ORMAN ÇİFTLİĞİNDE

— Beştarafı 19 uncu sayfada —

resim çektirenler, bütün Çiftliği hoparlör vasıtasiyle müziğe garkeden bir parkın cazile kendinden geçenler dolu.

Plâjların susuzluğu yok. Para ile ararsan içecek su bulamazsın sözü, Orman çiftliğine ait değil. Zira her köşede küçük bir sütun, üzerinde bir musluk ve levha var: « İçilir. »

Yanımdan koluna taktığı arkadaşına, Çiftliğin mazisini bir cümle ile anlatan delikanlı doğru söylüyor:

— Burası 10 sene evvel bir bozkırdı. Şimdi Ankaranın en güzel eğlence yeri.

Türk kuvveti Ankaranın bozkırını yeşile boyadı. Çatlak dudaklarını su ile sıvayarak yeni bir hayat verdi. Ankarayı susuz, Ankara ağaçsız diyenler Orman çiftliğini görünce, ezber iftiralarından utanıyorlar. Anadolu hakkında bir sürü masabaşı edebiyatı yapan edebiyatçıların görüp utandıkları gibi.

4 kişilik bir gençlik grubu yanımızdan geçerken yerlere serili halkı görerek bağırdıkları bir cümle ile beni daldığım âlemden çevirdiler: Ankara Samür.

Doğru, Ankara eğleniyor. Onu esaretten kurtaran, ona eğlenceyi de temin ederek bir güneş gibi battı. Gazi çiftliğinde eğlenen dudaklar nasıl olur da:

— Nur içinde yatsın, demesin.

YARALI KURT

YARIM AY'IN EDEBÎ ROMANI

RAGIP ŞEVKİ

Leylâ çenesini saçlarıma sürerek mırıldandı:

— Benim gibi bir kadın, senin eline bukadar çabuk nasıl düştü? Buna şaşıyorum. Şimdi artık iş işten geçti. Ne istersen yapabileceksin. Çünkü senin havan içinde kendimi çok âciz ve kuvvetsiz hissediyorum.

***

Gözlerimi açtığım zaman, güzel bir yaz güneşi ile karşılaştım. Uzaklardan bir lokomotif düdüğünün tiz sesleri geliyordu. Doğrulup kalkmak isterken bir el, Leylânın eli göğsümü bastırdı:

— Yat..

Dönüp baktım: Leylâ bir dirseği üzerinde yastığa dayamış, yanıbaşımda gülüyordu.

Sıcak, çıplak ayaklarını ayaklarımda gezdirerek:

— Günaydın! dedi. Bir saat var ki, senin uykunu seyrediyorum.

Kollarımı uzatarak onu kendime çektim, başı başımla birleşti, bir çocuk gibi dudaklarını yüzümde gezdirerek:

— Haylaz, şeytan! diye mırıldanıyordu.

— Leylâm, güzel Leylâm!. Seni seviyorum Leylâ!..

— Çok mu? Ne kadar? Ne zamana kadar? Ölünceye kadar mı?

— Ölünceye kadar! Çok, pek çok!.

Dirseklerini göğsüme dayatarak çenesini elleri arasına aldı:

— Hiç uyumadım!.. dedi.

— Niçin?

— Çok ağladım.

— Fakat niçin Leylâ?..

— Sen, göğsüme soktuğun başınla hemen uyudun, fakat ben çok ağladım..

— Leylâ, çocuk musun?. Niçin ağlıyorsun? Seni betbaht mı ediyorum?

— Hayır.. hayır.. sen bana saadet veriyorsun Hayatımda ilk defa sevginin tadını duyuyorum. Bu sevgi bu kadar çabuk, bu kadar olgun olduğu halde sana medyunu şükranım. Ah, Süleyman, beni sevdiğini söylesene...

— Seni seviyorum Leylâ..

— Ne mesudum. Düşünüyorum ki, sen bunu birçok kadınlara da söyledin..

— Hayır.. yalnız..

№: 23

Ağzımı eliyle kapadı:

— Sus, yalan söyleme.. biliyorum. belki sayısız kadınlar sevdin. Birçoğunu da unuttun. Belki beni de unutacaksın. Fakat ben seni bütün ömrümce unutmıyacağım. Niçin ağladığıma gelince..

Durdu, ellerini çenesinden çekti, parmaklarile gömleğimin düğmesile oynayarak kısık bir sesle mırıldandı:

«— Bir aralık daldım, uyumak üzere idim ki, kocamı gördüm.. can verdiği yataktan ağır ağır doğruldu. Ben de sanki karşısında imişim.. yüzüme, o çukura batmış gözlerile bakarak: «Bukadar çabuk mu?» dedi. Birşey söylemedim. Boğulur gibi oldum. Yüzüme bakmakta devam ediyordu. Bu sırada bir kapı açıldı, içeriye sen girdin. Ağır ağır yaklaştın. Kollarını uzatıp belimden çektin, bütün vücudümü kavradın ve beni öpmeğe başladın.

Kocam gittikçe büyüyen gözlerle yüzüme bakıyordu. Ben vücudumu senden kurtarmağa çalışıyordum. Bir aralık başımı tuttun ve dudaklarımdan öptün. O zaman kocam ağır ağır döndü, sırtını bize çevirdi ve yatağa uzandı.

Leylânın başı birdenbire boynuma düştü, dolu dolu ağlamağa başladı.

— Leylâ, dedim. Ninem, ağlıyan kadın çirkin olur. Artık mazinle uğraşmaktan vazgeç!. Bir ölünün aramızda bu kadar soğuk bir hava yaratmasına tahammülüm yok Haydi, doğrul, bana bak!.

Başını avuçlarımla kavrayarak gözlerine baktım:

— Seni susturmak için bir çare buldum. İşte böyle.. hiç ayrılma.. dudaklarını çekme.. görüyor musun? İşte ağlaman durdu.

Başını çekip dudaklarını dudaklarım üzerine bıraktım. Evvelâ hiçbir hareket göstermedi. Sonra küçük öpüşler arasında mırıldanmağa başladı:

— Sen şeytan gibi adamsın!. İşte, ağlamıyorum. şimdi daha çok bahtiyarım.. ağladığım zaman hep böyle, beni sustur.. Süleyman, sevgilim!..

— 3 —

• Ve Yakup yürüyüşüne koyuldu • ve Şark oğullarının memleketi• • ne gitti ve gördü, işte kırda bir • kuyu ve işte orada, yanında • üç koyun sürüsü yatmakta idi. • Çünkü sürülere o kuyudan su • alırlardı •

Takvim 29

Hat çabuk tamir edildi. Yeni bir lokomotif ve yeni vagonlarla yola çıktık. Leylâ bütün yol yanıbaşımdan ayrılmadı. Vücudunu göğsüme bırakarak, bazan dizlerime uzanarak ellerimle, çenemle oynadı, durdu. Küçük bir çocuk kadar mesuttu. Arasıra başını uzatıp boynumu, çenemi ve dudaklarımı öpüyordu. Bazan da ben onun dizlerine, göğsüne yatıyordum. Durmadan saçlarımla oynıyor, parmaklarını boynumdan omuzlarıma sokuyor, eğilip uzun uzun öpüyordu.

Sakaryadan sonra başlayan yemyeşil vadiler, aralarında otlar bitmis sert kayalıklar, töneller, köprüler, Yunanlıların yakıp yıktığı köy harabeleri biribiri ardına gelip geçti. İzmit ovalarına girdiğimiz zaman, İstanbulun kokusu ve havası yavaş yavaş belirmeğe başladı. Bir yıl, oradan uzak, ayrı kalmak ıstırabının bana ne kadar acı geldiğini tahmin edemezsiniz., doğup büyüdüğüm, gençliğimin en güzel günlerini geçirdiğim bu kurşuni kubbeler, ince minareler, insancil güvercinlerle dolu şehir, rüyalarıma girdi. Bazan tenhalaşan, akşamları kurşuni bir hava içinde mağmumlaşan sokaklar, ince minarelerinden aksеden ezan sesleri, kıyılarında suların ses vererek oynaştığı deniz, boğaz, çamlar, dereler, havuz başları gözümden ve kulaklarımdan eksik olmadı.

İstanbuldan uzaklaşmak arzusu, bana kendimden nefret etmemle başladı. Bir insan yapmak, bir insana saadet, neş'e, zevk vermek Allahın kutretidir. Fakat bir insanı betbaht etmek kötülüğünü Allaha yükleyemeyiz. Mehpareyi avuçlarım içinde sıkıp ezdikten sonra attığım için, büyük bir vicdan azabı duyuyordum Zavallı Mehpare belki de ölmek arzuları duyuyordu. Ya bir gün gerçekten kendini öldürürse... İşte bu azapla bir hafta kıvrandım. Meh-

...dan korkmıyordum. Hayat onu pişir-..., gönlüne ve arzularına hâkim olma-... biliyor. Bu karışık macera içinde bile ...dini kaybetmedi. Fakat Mehpare, o, ...küçük kız, o bana taze bir çiçek halinde ...p solmuş, koklanmış ve genç kızlığını ...im ayaklarım altına atmış bir halde ...en genç kız.. onun lâcivert gözlerinde ... nekadar büyük olursa olsun, beni ...tmıyacaktır. O benim elimi tutup ar-...dan geldi, bir cennet, bir saadet gördü ...sanır ki, o cennetin, o saadetin anah-...n yalnız bendedir..

Ah, gençliğin ne güzel bir hayal dün-...ı vardır. Ben bile henüz on altısında ...a bir şenlik günü, saray arabalarından ...nde yüzü yaşmaklı bir kadın görmüş-...: Yanıbaşımda duran lalam: « İşte, ...dişahımız efendimizin kızı Naime sultan!» ...di.

Bu kadının iri, bal rengi gözleri, ipek ...l saçları vardı. Dudaklarında tebessüm ... eksik olmıyordu. En önde alayı sey-...tiğimiz için geçerken gözleri biran için ...lerimle karşılaştı. Duyduğum büyük ...ecanı bütün ömrümce unutamadım. Gün-...ce, haftalarca hep onun bakışile yaşa-... Geceleri yatağıma girdiğim zaman ... onu düşünürdüm. Bir hayal dünyası ...ardım ki, güzel rüyalardan çok bana ...k verirdi:

Bir gün tenha bir yerde gezerken, ...tan hanımın arabasının geldiğini görür-... Kenara çekilir, yol verirdim. Sultan ...ım elini landonun penceresine daya-...tır. Elindeki mendil birdenbire düşer, ...tan bir çığlık koparır, araba durur. ... koşarak mendili yerden alır, kendi-...e götürürüm. Güzel Sultanın gözleri ...ün güzelliği ile açılır. Dudaklarında ... bir tebessüm olduğu halde:

— Teşekkür ederim, zahmet ettiniz ...m! der..

Ben heyecanla arabanın penceresine ...az daha yaklaşırım:

— Estağfurullah efendim, niçin zah-...t olsun.

Sizin bir an için olsun köleniz olmak ... saadet.. Şimdi o kadar bahtiyarım ki, ...em de artık gam yemem.. Sizin güzel-...inizi bu kadar yakından gördürmek...

— Acaip, der.. siz beni evvelce nere-... gördünüz efem?..

— Bir şenlik alayında.. günlerden, ...celerdenberi yalnız sizi düşünüyorum. ..., o kadar güzelsiniz ki...

— Öyle mi efem?.

— Size prestiş ediyorum, siz melek-...den güzelsiniz. Beni affediniz, gözleri-... doya doya bakmak istiyorum.

Güzel sultanın yüzü penbe penbe olur, ...banın kapısını açarak:

— Ayakta durmaktan yorulursunuz ...m.. buyurun! der.

Ve biz ikimiz bir arada bendlere doğru ...melere çıkarız. Sultan hanım nihayet kollarıma düşer, iki kumru gibi gaga gagaya sevişiriz, beyaz, fildişi kollarını boynuma dolar ve ben böylece, tatlı bir hülya için-de uykuya karışır, giderim. İşte, şimdi de Mehpare ayni hülya içinde yaşıyor. Belki de ölmüştür, belki de artık hiç konuş-mıyor. Zavallı Mehpare.. ona sadece acıyorum. Fakat merhamet her zaman, her yerde ve herkesde aşkı öldürür.

İstanbuldan ayrılırken kendimi işe, çiftlik, toprak işlerine vermeğe karar ver-miştim. İki sene durmadan mahsülle uğraş-tım. At üstünden ve arabadan aşağı inme-dim, kışları kar ovaları basarken, ben çiftlikten yaylâya gider, mandıraları gezer, geceleri köylerde kalırdım. Hiç beklenme-yen bir zamanda atları koşarak kasabaya inerdim.

Babam öldüğü zaman bana, memleketin ayrı ayrı yerlerinde dört büyük çiftlik bırakmıştı. Biri Çukurovada, diğeri Amas-yada, bir üçüncüsü İzmirde, sonuncusu da Bandırmada idi. Ben en çok Çukurovadaki çiftliği severdim. Dümdüz yeşil bir ova ortasında taş bir bina idi. Ortasında küçük bir avlusu, ön taraftaki kapısı dibinde büyücek bir yalağı vardı. Çiftliğe ansızın geldiğim gün kâhya adeta dehşete düştü. Şaşkınlıktan ne söyliyeceğini bilemedi.

Çünkü daha arabadan iner inmez, yol ortasında gördüğüm çamurlu gölcükler, tezek yığınları, küçük pis arıklar beni sinirlendirmişti.

İlk sözüm:

— Bu ne hal kâhya? demek oldu.

Çiftlik binasının bütün duvarları dö-külmüş, harabeye dönmüştü... Kasvetli merdivenler pislik içinde idi. Odalarda fena bir is kokusu vardı. Avluya ve dışa-rıya bakan pencerelerin camları kırılmış, perdeler yırtılmış, öte beride hasıl olan deliklere gazete kâğıtları, bezler tıkılmıştı.

Kâhya, dişleri biribirine çarparak ke-keledi:

— Efendimiz, size yazmıştık da.. Ta-mir için müsaadenizi istemiştik.

— Ne zaman kâhya?. Ben böyle birşey almadım. Mektup mu gönderdin.

— Evet, bir yıl oluyor, hem de çiftli-ğin çok harap olduğunu yazmıştım.

Kâhyanın hakkı vardı. Ben bu çiftliğe 10 seneye yakın bir zamandanberi gelme-miştim. Babam, her yıl binayı baştanbaşa, içini dışını badanalatırdı. Her yıl her tara-fın da tamir yapılırdı. Büyük kapısı önün-de ihtiyar çınar ağacı bile âdeta beslenir, dallarından kuru yapraklar, küçük kuru-muş dikenler toplattırılır, gövdesi sularla yıkanırdı.

Kâhya, bana çiftliğin bakımsızlıktan harap olduğunu yazdığı zaman, ben Vi-yanaya gitmek üzere idim. Kısaca bir cevap yazdığımı, tamirin başka bir yıla bırakılmasını istediğimi hatırlıyorum. Son-raları bu tamir işini büsbütün unuttum. Kâhya birkaç defa haber gönderdi, cevap alamayınca da binayı yüzüstü bıraktı.

Zaten içeride kim yatardı?. Kâhyanın karısı ölmüştü, tek bir oğlu vardı. Har-man zamanı köylü kadınlardan bir kısmı-nın buralarda gecelediğini tahmin ediyor-dum. Çünkü odalarda çıra yakılması, etrafı garip bir toprak kokusu kaplamıştı. Eşya-lar zaten ayrı bir odaya kilitlenmişti. Kâh-yanın en iyi baktığı şeyler de bunlardı, bu odalarda yerleri dört parmak kalınlı-ğında bir naftalin tabakası kaplamıştı. Hergün bizzat içeri giriyor, büyük tüylü bir süpürge ile tozlarını alıyordu.

Ayaklarımda çizmeler, sırtımda bir spor caket olduğu halde bütün odaları, sofaları, avluyu, mutbak tarafını gezip kapıya döndüğüm zaman, yüzüm bir karış açıktı. Kâhya, endişeli gözlerle yüzüme bakıyor, ellerini uğuşturuyor, birşeyler söylemek istiyor, fakat bir türlü cesaret edemiyordu.

Çiftliğin harici manzarasının harabeliği de beni sinirlendirmişti:

— Kâhya, söyle, bana bir at getir-sinler..

— Başüstüne efendimiz..

Kâhya koşarak gitti, beş dakika sonra eğerlenmiş beyaz bir at ile geldi.

Bir sıçrayışta atın üzerine çıktığım zaman, kâhya şaşkınlıktan adeta dona-kalmıştı. Ne yapacağımı, bu atı niçin istettiğimi bilmiyordu.

— İşte gidiyorum kâhya... Bir hafta sonra burada olacağım. Bu çiftlik babamın zamanında nasıl idiyse, öyle olacak. Paran var mı?.

— Var efendimiz..

— En büyük masraftan bile çekinmi-yeceksin. Köyden sekiz on amele getir, çiftlik ile istasyon yolunu da yeni baştan yaptır. Mersinden marangoz, camcı, du-varcı, demirci ne istersen getir. yeter ki, çiftlik bu pis, berbat halden kurtulsun!.

Bir hafta köyleri, mandıraları, yaylâyı gezdim. On senedenberi beni görmeyen eşraf, babamın dostları, nasıl ikram ede-ceklerini bilmediler. Geceleri geç vakitlere kadar bağlar arasında, su başlarında otu-ruyorduk, sonra atlara atlayıp Toroslara tırmanıyor, büyük uçurumların bir kena-rında, içinden buz gibi bir suyun fışkırdığı bir mağara önünde içiyorduk. İri göbekli pos bıyıklı Çukurovalılar, bitip tükenmez kahkahaları ile vadiyi baştanbaşa gümbür-detiyorlar, ikidebirde kadehlerini kaldı-rarak:

— Sağ ol Süleyman bey, baban sağ iken biz onun sadece elini öperdik, kü-çüktük.. nur içinde yatsın, hovarda adamdı amma, meclislerine ancak bizim ihtiyarlar girerdi, diyorlardı.

İçlerinden bazıları dayanamıyor, köy-lerden yosma getirmeleri için adamlarına emirler veriyordu. Gelen kadınlar iri kara kaşlı, tunç yüzlü, adeleli köylü ka-dınları idi.

— Arkası var —

...hibi Resimli Ay Matbaası T. L. Ş. - Yazı Direktörü: Emin Refik Uzman ● No. 109 ● 15 İlkteşrin 1939 ● Basan: Resimli Ay Matbaası T. L. Ş.

ON

SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hala sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyiçe besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besliyeci madde yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile az zamanda genç ve güzel bir hal alıyorlar.

"TOKALON„ kreminin "pembe„ renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON„ kreminin "beyaz„ renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON„ kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON„ ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.